

Täysistunto

Tiistai 15.5.2018 klo 14.00—16.23

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.23.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tuula Haatainen (14.00—15.00 ja 16.06—16.23) ja puhemies Paula Risikko (15.00—16.06).

Islannin tasavallan presidentti Jóhannesson seurueineen saapui seuraamaan täysistuntoa noin kello 14.22.

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 9.5.2018 antanut hallituksen esityksen HE 64/2018 vp.

2.2. U-asiat

Valtioneuvosto on 9.5.2018 toimittanut eduskunnalle Euroopan unionin asian U 23/2018 vp, ja puhemies on lähettänyt sen käsiteltäväksi suureen valiokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

2.3. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 8.5.2018 toimitettu kansalaisaloite KAA 5/2018 vp: Maksuton toisen asteen koulutus kaikille.

2.4. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 126, 128, 129, 132, 134-139, 141-145/2018 vp.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 61/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävirastoliokuntaan.

Keskustelu

14.01 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Digitalisaatio, teknologinen kehitys, ilmastonmuutos sekä kaupungistuminen ja älykäs maaseutu ovat globaaleja megatrendejä, jotka muuttavat liikenteen ja viestinnän toimintaympäristöä. Nopeasti muuttuvassa maailmassa myös viranomaisten roolia on jatkuvasti tarkasteltava uudelleen. Jotta monimuotoisiin ja muuttuviin tulevaisuuden haasteisiin pystytään vastaamaan, julkisen hallinnon on pystyttävä lisäämään strategista ketteryyttä ja edelleen vähentämään pirstoutumista ja siiloutumista. Hallintoa uudistamalla varmistamme sen, että Suomi voi tulevaisuudessakin jatkaa menestyksen tiellä ja että asiakkaat saavat tehokkaasti viranomaisilta tarvitsemansa palvelut. [Hälinää]

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Anteeksi, ministeri. — Pyydän edustajia käymään keskustelut tuolla ulkopuolella. Kuunnellaan esittelyä.

Kiitos. — Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistuksen tarkastelunäkökulma ei ole pelkästään nykytilanteessa, vaan virastouudistuksella pyritään valmistamaan hallinnonalan rakenteet nähtävissä oleviin tulevaisuuden muutoksiin. Digitalisaatio, palveluistuminen sekä robotisaatio ja tiedon merkityksen lisääntyminen muuttavat asiakkaiden tarpeita ja samalla liikenne- ja viestintäviranomaisille kohdistuvia vaatimuksia. Esitys sisältää ehdotuksen perustettavasta uudesta virastosta. Liikenteen turvallisuusvirasto, Viestintävirasto ja Liikenneviraston tietyt toiminnot yhdistettäisiin uudeksi Liikenne- ja viestintävirastoksi. Nykyisen Liikenneviraston nimi muuttuisi Väylävirastoksi.

Arvoisa puhemies! Esitykseen sisältyvät virastolait sääntelevät tarkemmin virastojen tehtäviä. Tavoitteena on selkeyttää virastojen toiminta-alaa ja tehtäväjakoa.

Liikenne- ja viestintävirastoon siirtyisivät kokonaisuudessaan nykyiset Liikenteen turvallisuusviraston ja Viestintäviraston tehtävät. Lisäksi tähän uuteen virastoon siirtyisivät Liikennevirastosta sellaiset tehtävät, jotka eivät suoraan liity väylänpitoon, kuten merikaritoitus, valtioneuvoston tukitoimet, liikunnan palvelut ja älyliikenne sekä määräystenvalvontatehtävät. Uusi virasto olisi vastuussa sääntely-, lupa-, rekisteri- ja valvontatehtävistä. Sille kuuluisivat myös liikenteen ja viestinnän markkinavalvontatehtävät. Virasto hyväksyisi yleis-, tie- ja ratasuunnitelmat sekä myöntäisi turvallisuus- ja käyttöönottoluvat. Virasto olisi toimivaltainen VTS-viranomainen ja tuottaisi muille viranomaisille ajantasaista meritilannekuvaa.

Kyberturvallisuuskeskus sekä rautatiealan sääntelyelin toimisivat Liikenne- ja viestintävirastossa, mutta itsenäisinä toimijoina.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Väylävirasto olisi vahva väyläomaisuuden omistaja ja tilaajaorganisaatio. Sen vastuulla olisivat tie-, rata- ja meriliikenteen väylät, niiden palvelutasosta ja kunnossapidosta huolehtiminen sekä väylien kehittäminen. Viraston tehtävänä olisi myös liikenteen ja maankäytön yhteensovittaminen sekä toimiminen läheisessä yhteistyössä maakuntien ja kuntien kanssa. Erityistehtävinä virastolla olisivat edelleen talvimerenkulun viranomais- ja tilaajatehtävät. Väylävirasto vastaisi liikenteenohjauksen järjestämisestä ja tekisi sitä koskevat sopimuksen Liikenteen ohjausyhtiön kanssa. Väylävirasto tilaisi Liikenteen ohjausyhtiöltä tie-, meri- ja rautatieliikenteen liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut valtion väyläverkolle sekä myös muiden viranomaisten tarvitsemat palvelut.

Maakuntauudistukseen liittyen Liikenne- ja viestintävirasto osallistuisi maakuntien liikennejärjestelmäsuunnitelmien laatimiseen omalla toimialallaan. Lisäksi virasto avustaisi ministeriötä valtakunnallisen liikennejärjestelmän suunnitelman valmistelussa ja tavoitteiden yhteensovittamisessa. Väylävirasto puolestaan olisi maakuntien ensisijainen kumppani. Virasto ohjaisi maakuntien tienpitoa sopimusjärjestelyin ja osallistumalla maakuntien tienpidon suunnitelmien laadintaan sekä maankäytön yhteistyöhön.

Arvoisa puhemies! Virastojen toiminnan perusta on osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö. Tarkoituksena olisi, että virastojen nykyinen henkilöstö siirtyisi tai jäisi tehtäviensä mukana siihen organisaatioon, johon heidän hoitamansa tehtävät siirtyvät tai jäävät. Liikenne- ja viestintävirasto olisi henkilömäärältään suurin hallinnonalan virasto. Sinne siirtyisi alustavan arvion mukaan noin 890 henkilötyövuotta. Väylävirastoon jäisi noin 400 henkilötyövuotta.

Virastorakennetta uudistamalla voimme paremmin palvella kansalaisia ja yrityksiä, helpottaa arkea, lisätä kasvua ja uutta yritystoimintaa sekä edistää yleistä hyvinvointia.

Arvoisa puhemies! Eduskunnalle on nyt annettu hallituksen esitys, johon sisältyvät ehdotukset liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistuksen toteuttamisesta. Toivon, että esitys saa eduskunnassa myönteisen vastaanoton, jotta voimme toteuttaa nämä tärkeät uudistukset. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Avataan keskustelu asiasta.

14.07 **Mikko Alatalo kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Esitetty virastouudistus edistää liikenteen digitaalisten palveluiden ja liiketoiminnan kehittämistä ja rakentamista. Uudistus vahvistaisi myös tällaista poikkihallinnollisuutta. Se kokoaisi viestintä- ja liikennesektorin palvelut yhteen helposti lähestyttävään palvelukokonaisuuteen, jota kansalaisten on siis mahdollista lähestyä.

Väylähallinnon uudistuksessa pitää pitää huoli siitä, että väylien kunnossapitorahoitus — mukaan lukien alemman tiestön rahoitus — turvataan. Liikenneverkon kunnossapidossa ja kehittämisessä tulee ottaa huomioon raskaan tavaraliikenteen tarpeet, eli teitä ja väyliä pitää rakentaa sinne, missä sitä kansantuotetta myös tehdään, eli myös maakuntiin. Yksityistieverkko tulisi ottaa huomioon tehtäessä valtakunnallista ja maakunnallista valmistelua, ajatellaanpa vaikka meidän puuhoiltoa.

Ja todellakin on tärkeää, että Kyberturvallisuuskeskus on mukana tässä. Se on tätä päivää, ja meidän täytyy olla siinä ajankohtaisia, mutta erityisesti toivon sitä, että virastouudistus takaa sen, että Suomessa säilyy tasapainoinen aluekehitys ja koko Suomi pysyy asutuna, ja ihmisiä ei keskitetä pelkästään suuriin kaupunkeihin vaan uudistus on myös mahdollisuus rakentaa kunnon infraa todella muuallekin Suomeen.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Viraston yhdistämisellä ja toiminnan tehostamisella voidaan edistää myös norminpurkaa. On kyettävä vielä osoittamaan, mitä säästöä virastouudistuksella tavoitellaan ja miten sitä mitataan. Ainakin asiantuntijoiden mielipiteet ovat olleet liikennevaliokunnassa tähän myönteisiä, että tämä kannattaisi tehdä.

Todellakin toivotaan, että tällä voimme tehostaa liikenteen ja viestinnän sektorin toimintaa.

14.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! — Hyvä ministeri, kiitos esittelystä. — Muutokset ovat suuria tällä liikenteen sektorilla ja viestinnän sektorilla, ja tämä virastouudistus tulee tähän isoon kokonaisuuteen. Täytyy toivoa, että se onnistuu hyvin.

Liikenne ja viestintä ovat nimittäin erittäin suuressa murroksessa. Digitalisaatio, liikenteen palveluajattelu ja liikennemarkkinointi ja sen syntyminen lähentävät merkittäväällä tavalla tulevaisuudessa ja jo tälläkin hetkellä liikenteen ja viestinnän toimialoja. Tässä yhdistetään nyt Trafi ja Viestintävirasto Liikenne- ja viestintävirastoksi tämän virastouudistuksen toisena kokonaisuutena. Silloin erottuvat liikenne ja fyysinen väylänpito eli väyläinfra toisistaan eri virastoihin, kun Väylävirasto ryhtyy sitten tätä toista puolta hoitamaan.

Tavoite on minun mielestäni oikeasuuntainen eli vahvistaa tätä kokonaisuutta ja nimenomaan yhdistää sitä ajattelua, niin kuin edustaja Alatalo toi esille tämän poikkihallinnollisuuden ja rajapintojen rikkomisen. Se on tässä oleellisen tärkeässä roolissa.

Yhteistyötä tarvitaan varmasti jatkossakin, ja silloin tärkeäksi tulee tämä Väylävirasto, sen rooli tulee olemaan erittäin oleellinen. Tienpidon ohjausmallin toiminnan on onnistuttava käytännössäkin, että tämä kokonaisuus saadaan toimivaksi. Väyläverkkoa tulee kehittää.

Ja olen tyytyväinen siihen, että, ministeri Berner, olette aktiivisesti nostanut esille tätä korjausvelkakysymystä ja myös näitä isoja hankkeita ja sitä, että myös tulevilla vaalikausilla pitää jatkaa tätä korjausvelan umpeen kuromista. Tarve on ehkä 200—400 miljoonaa vuositasolla, että me pystymme pitämään huolta meidän tieverkostamme. Olen iloinen, että teidän aikananne tähän on tartuttu.

14.11 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Uudistuksen tuulet puhaltavat liikennesektorille, ja se on hyvä näin. Tulevaisuus vaatii uudistuksia myös virastojen tehtävänjaossa, ja on tärkeää, että turvallisuus ja älyliikenne ja sääntely ja lupaviranomaiset keskittyvät saman viraston ja hallinnon alle tulevaisuudessa. Tulee oikeanmukainen tilannekuva ja asioiden hallittavuus on parempaa.

Tärkeää tässä muun muassa on myös se, että Väylävirasto — johon, kuten tuossa esittelypuheenvuorossa kuultiin, sisältyy 400 henkilötyövuotta — tulee hallitsemaan tie-, rata- ja meriliikenteen väyliä, ja niiden kehittäminen on tulevaisuudessa Väyläviraston tärkein tehtävä. Hyvä yhteistyö maakuntien ja kuntien päättäjien kanssa on tärkeää ja toivonkin, että maakuntauudistuksen myötä Väyläviraston ja maakuntien hyvä yhteistyö lähtee liikkeelle. Näin saadaan Suomen perusväylät ja miksei nämä isommatkin väylät hyvään kuntoon. Väylävirastolle kuuluvat myös tiesopimukset ja ylläpito. Näissä asioissa maakuntien tehtävä ja merkitys kasvavat.

Haluaisinkin kysyä ministeriltä: auttaako Väyläviraston perustaminen tulevaisuudessa myös tähän rahoitusongelmaan, millä näitä perustienpidon ja suurempien investointien rahoituksia tehdään, ja mahdollistaako tämmöinen virastouudistus helpommin tämän rahoit-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

tuksen valmistelun? Tässä suunnitteluvaiheessa virastojen välinen yksimielisyys on myös hyvä, koska sillä taataan, että työpaikoilla, jotka uusiin virastoihin siirtyvät, henkilökunta mielellään lähtee tähän uudistukseen mukaan, kun valmistelua tehdään yksimielisesti.

14.13 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Liikenne ja viestintä on aivan maailmanlaajuisesti todella suuressa murroksessa, ja kehitystä tapahtuu valtavasti, ja Suomen on oltava myöskin tässä kehityksessä mukana, ja kiitos liikenneministeri Bernerille näistä tehtävistä, mitä olette tehneet. Suomi on etujoukossa muutoksessa. Tällä hallituksen esityksellä, tällä uudistuksella vastataan liikenteen ja viestinnän murrokseen, mikä on tapahtumassa. Liikenne- ja viestintäpalvelut nivoutuvat nykyistä tiiviimmin yhteen ja ovat oikeastaan yhtä kokonaisuutta ja muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden. Tärkeää on edistää myös tulevaisuudessa hallinnon tuottavuutta, sujuvoittaa sääntelyä ja myös turvata ihmisille luotettavat ja sujuvat liikenneverkot koko Suomessa, nimenomaan koko Suomessa.

Tämä uudistus on erittäin laaja ja koskee paljon henkilökuntaa myöskin. Tuo hallituksen esitys, 1 760 sivua, on iso lakipaketti, ja sen kahlaaminen ja läpikäyminen vaatii aikaa, ja sieltä löytyy varmasti asioita hyvinkin paljon. Tärkeää omasta mielestäni on se, että myöskin henkilöstö ja henkilökunta pidetään tässä uudistuksessa tiiviisti mukana ja kaikkien työpaikat turvataan myöskin tulevaisuudessa.

Tällä hallituksen esityksellä ei varsinaisesti ole yhteyttä maakuntauudistukseen, mutta omasta mielestäni se sopii tähän aikaan ja tähän tilanteeseen erittäin hyvin, ja on nyt nimenomaan tärkeää, että tässä yhteydessä, tässä tilanteessa tehdään myöskin tämä virasto-uudistus.

Virastojen tehtävienjaon tulee olla myöskin jatkossa selkeää. Ne ovat tulossa selkeiksi, ja myöskin tarvitaan poikkihallinnollista yhteistyötä virastojen kesken, niin kuin täällä on aikaisemmissa puheenvuoroissa jo tullut esille.

Väylävirasto tulee olemaan erittäin tärkeä toimija tulevaisuudessakin, ja toivon, että sieltä saatava tieto on aina ajankohtaista ja ajanhenkistä koko ajan ja että ihmiset, kansalaiset saavat myöskin tietoa tästä uudistuksesta ja viraston toiminnasta.

14.16 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Esitys sinällään on varmasti juuri sellainen kuin nykypäivänä tarvitsee olla, eli toimintoja tehostetaan, pystytään tekemään aina enemmän ja enemmän poikkihallinnollista yhteistyötä, jotta voimavaroja ei haaskata kaksinkertaisen työn tekemiseen, ja silloin tämä on todella hyvä esitys. On tärkeää poistaa sitä ministeri Bernerinkin esille tuomaa asiaa, ettei ole tämmöisiä siiloja vaan me pystymme tekemään yhdessä näitä asioita. Ja nimenomaan toistan vielä: tämän kaksinkertaisen työn tekemisen poistaminen on todella tärkeää.

Mutta osaltaan ajattelen sitä, että tässä valmisteluvaiheessa tämä on ollut niitten lausuntokierroksien jälkeen, ja mitä on niitä kommentteja ollut, hirvittävän yksituumainen. Silloin pitäisi liputtaa, että nyt asiat ovat menossa oikeaan suuntaan, mutta silloin sitä aina rupeaa miettimään, ovatko tavoitteet olleet riittäviä toimintojen tehostamiseksi, jos kukaan ei ajattele, että ollaanko minulta viemässä jotakin, mitenkin minun työtehtäväni tulevat muuttamaan.

Siinä mielessä vähän suhtaudun kriittisesti ja erityisesti yhdeltä kohdin olen erittäinkin kriittinen, että meillä tässä tulevassa virastossa on sisään uitettu osakeyhtiö, kun liikenteen palveluitten yhtiöittäminen toteutuu samaan aikaan. Meillä ei ole vielä minkäänlaista toi-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

mintakulttuurinäkemystä eikä vaikutusten arviointia siitä, kuinka liikenteen palveluitten yhtiöittäminen tulee olemaan siellä sisällä, viraston sisällä. Minä nyt haluan täsmentää, että viraston sisällä toimii osakeyhtiölain piirissä oleva osakeyhtiö. Kun osakeyhtiölaki edellyttää, minkälaisia sopimuksia tehdään, kuinka tehdään, niin toivoisin, että ministeri voisi hälventää niitä edustajan epäluuloja, että ollaanko harkittu, kuinka tämä kokonaisuus viedään.

Nyt ollaan menossa kovalla kiireellä. Meillä tehdään liikennepolitiikassa erittäin nopeita päätöksentekoja. Ei ainakaan voi sanoa, että tällä kaudella raiteet olisivat olleet kovin mutkalla, vaan ollaan menty todella kiivasta vauhtia eteenpäin ilman, että arvioidaan, mitä kaikkea on tapahtumassa. En voi tietysti olla epäilemättä, etteikö tässä olisi ideologista taustaa sille, että me haluamme yhtiöittämiskehityksen ja vauhdittaa sitä, että syntyy yhtiöitä, ja yksityistäminen menee vauhdilla eteenpäin ilman, että sitä arvioidaan, mitä ja kuinka tämä sitten vaikuttaa kaiken kaikkiaan tähän ja hyviin järjestelmiin, joita on esimerkiksi raideliikenteessä, kun tätä koko vyyhtiä viedään isosti ja jokaisella sektorilla eteenpäin.

14.20 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskunta asettaa yrityksille, yksityisille ihmisille tietynlaisen velvoitteen, että aina tuottavuutta pitää parantaa ja pitää uusiutua ja aina pitää pyrkiä parempaan. On hyvä, että myös meidän hallintomme tekee tätä samaa: pitää kehittää, pitää uudistua, hallintorakenteita pitää suoraviivaistaa ja tässä tapauksessa järkiperaistää tehtävänjaon mukaan. Tämä esitys on hyvä, se selkiyttää virastojen toiminta-alaa, selkiyttää niiden tehtävänjakoa ja edistää myös hallitusohjelman mukaisesti norminpurkua.

Lausuntokierroksella tähän esitykseen saatiin erityyppisiä vastauksia, ja on selvää, että eduskuntakäsittelyssä ja valiokuntakäsittelyssä pitää huolellisesti perata tämä esityskokonaisuus läpi ja katsoa, että kaikki pykälät ovat asianmukaisesti kohdallaan. Edelleen, nyt kun meillä liikennesektorilla on suuria muutoksia, lait liikenteen palveluista astuvat voimaan ja niitä vielä sorvataan, sitten maakuntauudistus on tulossa, voi todeta, että merkittävä osa tällä hetkellä tästä hallinnonalasta on muutosprosessin kourissa. Ja nyt kun me asetamme myös tämän virastorakenteen, joka tätä muutosprosessia monesti hallitsee ja joka toteuttaa näitä toimia, itseensä muutosprosessiin on kiinnitettävä erityistä huomiota muutoksen toteutuksen johtamiseen, niin että homma pysyy hanskassa, että kaikki menee niin kuin on suunniteltu ja tapahtuu asianmukaisesti, ettei tule ylilyöntejä eikä sitten jää huomaamatta mitään asioita, kun paljon kerran tapahtuu yhtä aikaa.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Islannin tasavallan presidentti Jóhannesson seurueineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun arvoisat vieraat tervetulleiksi eduskuntaan. [Suosionosoituksia]

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Mennään takaisin puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

14.22 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä uudistus on ihan normaalia hallinnon kehittämistä, joka tähtää siihen, että Suomessa olisi yhä paremmat liikenneolosuhteet tulevina vuosina. On muistettava se asia, että digitalisaatiohan etenee joka tapauksessa, mikä tarkoittaa myös sitä, että päätöksiä pystytään tekemään nopeammin ja käyttämään hyödyksi näitä nykyajan tietojenkäsittelyvälineitä. Siinä ei ole mitään pahaa, se on tätä päivää ja siitä on otettava kaikki hyöty irti.

Tiet, radat, yleensä liikenneväylät, vesiväylät, ne ovat tämän maan menestyksen tae, ja toivon, että näiden tämän kevään kokemusten jälkeen ymmärrämme sen, kun on ollut vaikea kelirikkokeväet, että pidämme omat liikenneväylämme kunnossa Helsingistä Utsjoelle saakka. Esimerkiksi biotalouden puolella me tänä päivänä tiedämme sen, että esimerkiksi puun kuljetukset vaativat ympärivuotisen kuljetusväylien toiminnan. Siihen tarvitaan alempaa tieverkkoa, rautateitä.

Siitä olen hieman murheellinen, että sisävesireittien käytön huomiointi on jäänyt mielestäni liian vähälle, koska tosiasia, jos haluamme kuljettaa tässä maassa yhä enemmän esimerkiksi puutavaraa tai muuta raskasta liikennettä, sehän toki pitäisikin siirtää sinne vesiväylille mahdollisimman paljon, koska se säästäisi tieverkkoa huomattavasti. Ja puutavaran kuljetukset nimenomaan ovat perinteisesti olleet vesireiteillä tapahtuvia, ennen uittoina. Tämän päivän tekniikka vaatisi parempia laivoja. Siihenkin meillä on tekniikka olemassa, jos haluamme vain sen toteuttaa.

Mutta tärkeää on kuitenkin se, että laitamme tieverkon kuntoon ihan huippuväylistä lukiin, ne tärkeimmät liikenneväylät, valtatie, mutta myös alempi tieverkko vaatii selkeän suunnanmuutoksen siksi, että meillä tänä päivänä alemman tieverkon kunto rapautuu koko ajan. Me tarvitsemme selkeän suunnanmuutoksen, ja uskon, että näillä uusilla mahdollisuuksilla siihen ongelmaan pystytään tarttumaan. Alempi tieverkko tarvitsee selkeästi tiehöyliä käyttöön ottamisen. Sehän oli aikoinaan valtavirta, miten tämä homma tehtiin. Soratiet pidettiin tiehöylillä kunnossa. Tänä päivänä ne ovat melkein hävinneet suomalaisten tieverkolta. Tämän takia toivon, että nyt uuden ajan koittaessa tämä asia sisäistetään ja laitetaan se soratieverkko kuntoon, koska joka ainoa puumotti, jokainen raaka-ainevirta lähtee käytännössä alemman tieverkon varrelta liikenteeseen. Jos kuljetukset eivät kulje, ei jalostus, toiminta eikä jakelukaan toimi. Tämän takia nyt olemme erittäin tärkeiden asioiden äärellä.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi haluan nostaa esille vielä tämän digitaalisuuden: aivan erinomainen asia. Keinoöly tulee, tekniikka kehittyy valtavaa vauhtia, mutta se ei pääse tässä maassa oikeuksiinsa, ellemmme pysty rakentamaan tähän maahan koko maan kattavaa valokuituverkkoa. Se on jo nähty maakunnissa ihan selkeästi, että langattomalla verkolla se homma ei vain onnistu, semmoista linkkiverkostoa tähän maahan ei pysty rakentamaan. Mutta kun rakennamme, ja valtio ottaa siihen vahvasti osaa, että rakennamme koko maahan kattavan, valokuitutekniikkaan perustuvan nykyaikaisen tietoverkkojärjestelmän, silloin onnistumme.

14.25 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Maamme hallitus muokkaa maamme hallintoa täysin uusiksi monin paikoin, ja nyt on eduskunnan lähetekeskusteluun tuotu esitys, joka koskee Liikenne- ja viestintäviraston perustamista. Tässä hallituksen esityksessä esitetään Liikenteen turvallisuusviraston, Viestintäviraston sekä myös Liikenneviraston tiettyjen toimintojen yhdistämistä, ja täten siis luotaisiin tämä uusi mainittu virasto eli Liikenne- ja viestintävirasto. Perusteluita tälle on tietysti hyviä, muun muassa tode-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

taan, että tavoite on parantaa hallinnon tuottavuutta ja vaikuttavuutta käyttämällä monipuolisemmin ja tehokkaammin resursseja, pitäisi saada synergiaetuja ja tietysti vastata paremmin muuttuneeseen toimintaympäristöön. Nämä ovat kannatettavia ja hyviä tavoitteita.

Mutta mitä tulee tämän uuden viraston, Liikenne- ja viestintäviraston, perustamiseen, niin kiinnittäisin huomiota tämän tulevan viraston sisäiseen organisaatioon ja erityisesti siihen, miten Viestintäviraston alaisuuteen tähän asti kuuluneet tehtävät tullaan tässä uudessa virastossa järjestämään. Kun otetaan huomioon se, että uuteen virastoon siirrettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston tehtävät — ja tämä kyseinen virasto on henkilöstömäärältään lähes kaksi ja puoli kertaa suurempi kuin Viestintävirasto — niin olisi siis hyvä saada vähän selvennystä ja tarkennusta siihen, miten tehtävät oikein kyetään järjestämään tässä uudessa perustettavassa virastossa.

14.27 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Liikenneverkko on kunnossa, minulla ei oikeastaan siitä ole juurikaan huomauttamista. Se taso, millä maa on sitä hoitanut, riittää minulle mutta ei välttämättä ammattiliikenteelle, jossa vaatimukset ovat huomattavasti korkeat.

Se, mikä kokonaisuuden kannalta on sitten ärsyttänyt, on se, että nämä säännökset, millä verkostoa käytetään, ovat jääneet mielestäni kehityksestä jälkeen. On esimerkiksi kaupunkialueella kaksikaistaisia teitä, katuja, jossa sitten bussikuski ja bussinkuljetus ja taksi saavat liikennöidä, mutta käyttöaste on varmaan alle 5 prosentin luokkaa. Kyllä bussin liikennöintiä voidaan helpottaa myös siten, että muilla on väistämisvelvollisuus mutta että kaistalla saa ajaa. Yhdysvalloissa esimerkiksi moottoriteillä saa ajaa silloin tietyllä tavalla toista kaistaa, jossa liikenne kulkee nopeammin — jos henkilöautossa on useampi kuin kaksi henkilöä.

Samoin sitten on ihmetellyt se, miten monissa maissa annetaan ajokortti 16-vuotiaalle, mutta Suomessa sen ikäisiä vanhemmat saavat sitten viedä erilaisiin tilaisuuksiin, jääkiekkoharjoituksiin ynnä muihin. Tämä puoli — tekisi mieli sanoa — vaatii myös tarkastelua, jotta verkko saataisiin järkevään käyttöön.

Mutta sitten haasteita on näköpiirissä ennen kaikkea tällä viestinnän puolella, jossa, voisi sanoa, koko toimiala on murroksessa ja se lopputulos saattaa olla myös sananvapauden kannalta jo kyseenalainen, jos alalta poistuu huomattava määrä sellaisia, jotka mahdollistavat erilaisten mielipiteiden esille tulemistä.

14.29 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Historian pyörät pyörivät, ja joskus palataan takaisin alkupisteeseen. Ei nimittäin ole sattumaa, että liikenne ja viestintä ovat samassa ministeriössä, samassa valiokunnassa ja pian myös samassa virastossa. Nykyaikainen tietoliikenne nimittäin syntyi alkujaan junaliikenteen tarpeisiin, kun asemien välille tuli tarve välittää tietoja junien liikkeistä.

Liikenteen ja viestinnän yhteys on jälleen ajankohtainen nyt, kun digitalisaatio on mullistamassa myös perinteisen liikenteen rakenteita ja liiketoimintamalleja vähintään yhtä perusteellisesti kuin juna aikanaan tai polttomoottori tiestössä. Jo nykyaikaiset henkilöautot ovat yhtä paljon tietotekniikkaa kuin ajoneuvoja, 2020-luvun autonomisista autoista, laivoista ja lentolaitteista nyt sitten puhumattakaan. Ja siinä maailmassa, 2020-luvulla, tietoliikenteen ja tekniikan turvallisuus on kriittistä tosiaan myös liikenteen turvallisuudelle, ja siksi tämä liikenteen ja viestinnän osaaminen ja kokoaminen on hyvinkin perusteltua.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Tunnetusti sitten ongelmat piilevät siellä yksityiskohdissa, mutta sitä vartenhan meillä tuolla valiokunnassa näitä kuullaan.

14.30 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kasvilla oli erinomainen puheenvuoro: näin näitä hallinnon uudistuksia täytyy tehdä ja seurata sitä kehitystä, mikä yhteiskunnassa on väistämätöntä, ja silloin kun kaikki tehtävät ovat saman viraston alla, niin kyllä se johtaminen ja koordinaatio on aina parempaa kuin eri virastojen alla oleva toiminta.

Minun mielestäni ministeri on pannut tuulemaan ja erinomaisia uudistuksia on tehty nimenomaan tällä hallituskaudella. Itse olen iloinen siitä, että liikenne on saanut ikään kuin aika uuden aseman koko yhteiskunnan kehittämässä ja nimenomaan suuret liikennehankkeet eivät ole pelkkiä liikennehankkeita, vaan ne ovat myös elinkeinoelämän kehittämishankkeita, asumisen kehittämishankkeita ja muita. Ja nyt kun parlamentaarisesti eli kaikki puolueet ovat nähneet tarpeellisenä, että me teemme nimenomaan parlamentaarisesti 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, niin minun mielestäni tämä virastouudistus tukee tätä 12-vuotista järjestelmää. On tärkeää, että meillä sitten aikanaan on hahmotelma, mitä me tässä maassa teemme, koska viraston pitää tietää, mitä suunnitella, ettei suunnitella turhaan ja sitten toteutetaan. Siinä mielessä pidän tätä uudistusta hyvänä.

14.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Sen verran vielä liikenteestä lisää, että alemman tieverkon osalta on syytä muistaa se, että tämän päivän Suomessa meillä edelleen on olemassa se mahdollisuus, että joka puolella Suomea meillä löytyy erittäin päteviä, osaavia urakoitsijoita, jotka pystyvät alemman tieverkon kunnan hoitamaan. Omasa kotimaakunnastani ja sillä kokemuksella asiaa tarkastellen uskon ja olen ihan varma siitä, että näillä urakoitsijoilla, jotka asuvat siellä paikan päällä, on se tietotaito ja ennen kaikkea osaaminen ja kalusto. Tänä päivänä on niin, voi sanoa, että me emme enää tarvitse kovin paljon lisää mitään uusia ideoita siihen hommaan. Totta kai digitekniikka helpottaa esimerkiksi urakointisopimuksia ynnä muuta tällaista byrokratiaa, mutta se iso kuva on kuitenkin esimerkiksi puutavaran kuljetuksissa se, että kun sääolosuhteet muuttuvat, niin nykyinen urakoitsijaporukka pystyy reagoimaan siihen tienhoitoon erittäin nopeasti: jopa ihan muutamien minuuttien varoitusajalla, jos tilanne huononee, pystytään tieverkko laittamaan nopeasti kuntoon. Toivon, että tämä asia huomioidaan nyt uuden lain voimaan tullessa entistä paremmin, koska se on se ongelma, joka on maaseutukunnissa aiheuttanut suurta huolta. Esimerkiksi koulukuljetusten ja hätäkuljetusten — paloautojen, pelastuslaitoksen käyttämän kaluston — kohdalla on monessa tapauksessa jäänyt vähän kesken se meneminen, kun tie on ollut huonossa kunnossa. Näin ei saa käydä. Meillä on siihen olemassa tekniikka, meillä on osaaminen, meillä on kalusto — sinällään ei ole ongelmaa.

Toinen asia, mikä on huomioitava myös, on se, että kun rataverkkoa kehitetään, niin nimenomaan raskaat kuljetuksethan pitää mahdollisuuksien mukaan saada sinne rautapyörille, ja sitten toivon, että tulevaisuudessa saataisiin vihdoinkin ja viimein sisävesireittien käyttö paljon paljon runsaammaksi kuin se tänä päivänä on. Totta kai se, että me olemme venäläisistä riippuvaisia Saimaan kanavan takia, on meille semmoinen asia, josta me emme näköjään millään pääse irti. Jos meillä olisi kansakuntana viisautta, niin meidän pitäisi rakentaa kylmästi Kymijoen kanava, hakea siihen TEN-verkosta rahaa, ja yhtä lailla rakennettaisiin Jäämeren yhteys, koska pitkässä juoksussa tosiasia tässä maailmassa on kuitenkin se, että katsokaapa kaikkia niitä valtioita, joilla on ollut mahdollisuus harjoittaa sisävesili-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

kennettä, istukaapa vaikka Tonavan rannalla hetken aikaa: Mitä siellä tapahtuu? Siellä menee toki iso, leveä joki, jossa on likaista vettä, mutta siellä on myös valtava jokiliikenne, aivan valtava liikenne. Kuvitelkaapa sellaisen liikenteen nousevan maanteille. Siitähän tulisi täydellinen liikennekatastrofi. Elikkä siellä on osattu tämä homma käyttää, ja kun niin on tehty Venäjällä, niin tehdään Ruotsissa, niin tehdään Saksassa, niin minkä tautta se ei meillä toimi? Se on täysin mahdollista ja erittäin kustannustehokasta, ja ennen kaikkea vesitiehän on tunnetusti semmoinen tie, joka ei tunne kelirikkoa, ei kesällä eikä talvella, ei kumpakaan aikana.

14.34 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! Kaksi pientä asiaa vielä.

Pidän hyvänä, että tässä hallituksen esityksessä on, kuten edellisessäkin Liikennevirasto-laissa, 1 §, jossa on mainittu alueiden ja elinkeinoelämän tasapuolinen kehittäminen. Se on erittäin tärkeitä, että virasto tuntee tämänkin asian ja kun näitä suunnitelmia tehdään, niin otetaan sitten Lappi huomioon, otetaan Länsi-Suomi huomioon, otetaan pääkaupunki-seutu huomioon, Etelä-Suomi ja tietenkin Itä-Suomi, että kaikki nämä tulevat tasapuolisesti otettua huomioon ja suunnitelmat ovat kattavia.

Toinen asia, mihin haluaisin vielä kiinnittää huomiota: Näitä uudistuksia kieltämättä on nyt aika paljon. On maakuntauudistus — siellä on liikenne merkittävässä roolissa — ja kun sitten meillä tulee nämä virastouudistukset, niin luulisin, että valiokunnassa saattaisi olla hyvä katsoa, että nämä vastuut on kohdennettu selvästi jollekin tietylle taholle, ettei käy niin, että on kahta tai kolmea eri tahoja, minne sittenkin vastuut ikään kuin kaatuvat ja kohdistuvat, koska tämmöisestä kaksipäisestä tai kolmepäisestä johtajuudesta ei käytännössä kyllä hyvä seuraa. Toivon, että nämä vastuukysymykset sitten valiokunnassa — mikäli niitä on tarve jollakin tavalla muotoilla uudelleen — ovat yksiselitteiset ja kohdennetut suoraan tietyille taholle.

14.35 Kari Uotila vas: Arvoisa rouva puhemies! Aluksi kyllä täytyy yhtyä tuohon edustaja Hoskosen näkemykseen. Kyllä aikoinaan täällä eduskunnassakin toimi hyvin vahvasti niin sanottu kanavapuolue, ja itsekin siinä taisin 90-luvun loppupuolella olla mukana, ja kovasti puhuttiin vesiliikenteen edistämisestä. Nyt kun nämä ympäristönäkökulmat ja liikenteelle asetetut mittavat päästötavoitteet ovat edessämme, niin on pikkasen jäänyt pieneen huomioon tämä vesiliikennemahdollisuus.

Muuten tältä osin, tähän uudistukseen liittyen ja kaikkeen siihen, että liikennepolitiikka tulee uudistumaan ja tulee kokemaan todella isoja muutoksia — ja niihin mahdollisuuksiin pitää tarttua — kaksi isoa asiaa minun mielestäni pitää muistaa pitää mielessä, ja ne ovat osittain toteutumassa.

Ensimmäinen on se, että pitää olla pitkäjänteisyyttä, pitää olla pitkät näköalat ja pitää olla suunnitelmallisuutta ja yhdessä tekemistä. Tässä on tehty liikennepolitiikassa hyvin paljon hyviä strategioita: niitä tulee ja menee, ne pistetään hyllyyn, sitten kymmenen vuoden päästä tehdään taas jonkun liikennemuodon uusi strategia. Kyllä tähän pitää saada jämäkkyyttä, ja siinä varmaan tämä virastouudistus osittain tätä tavoitetta palvelee.

Mutta se toinen seikka, mihinkä täällä aikaisemmin edustaja Myllykoski jo viittasi, on, että kun tehdään näitä isoja yhteiskunnallisia uudistuksia, puhutaan sitten sotesta tai puhutaan vaikka energiaverkosta tai puhutaan liikennepolitiikasta, niin kyllä täytyy muistaa se, että kun me edustamme täällä kansanvaltaa valtiopäiville kokoontuneena eduskuntana, niin meidän kyllä pitää kantaa huolta siitä, mikä on julkisen vallan ja julkisen sektorin roo-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

li näiden uudistuksien vetureina, ohjaajina ja isäntinä. Elikkä ei saa olla liian innokas ja mennä siihen, että julkinen sektori ja kansanvallan rooli niin liikennepolitiikan kuin muidenkin uudistusten viimekätisenä ohjaajana ja moottorina ei säilyisi. Siitä kannan välillä huolta, kun on innokkuutta vähän liikaakin.

14.38 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Näin keväällä on intoa varmaan uudistaa, ja se on tietenkin hyvä: kevät on kasvun aikaa, ja sillä lailla.

Haluan itse kumipyörä- ja raideliikenteen ystävänä nostaa keskusteluun myös tämän kanava-asian, mikä täällä on kahdessa puheenvuorossa mainittu. Saimaan kanava on tietenkin koko Suomen valtiolle erittäin tärkeä väyläyhteys, mutta itse haluaisin puhua tästä Kymijoen kanavoinnista, minkä edustaja Hoskonen tuossa nosti. Nythän meillä on lopullista päätöstä vaille Kimolan kanavahanke, ja toivon, että hallitukselta löytyy ymmärrystä siihen lisärahoitukseen, mikä Kimolan kanavan yhteydessä on. Siellähän vanhat nippunosturit uusitaan. Se, että tulee aikanaan Kymijoen kanavointi sitten, niin kuin tuossa edustaja Hoskonen arvioi, on varmaan tulevaisuutta, mutta tällä hetkellä ainakin tämä Kimolan kanavahanke on tärkeää saada eteenpäin, ja toivon, että hallitukselta löytyy sille hankkeelle myötämielistä ymmärtämystä.

14.39 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä nyt uudelle virastolle annetaan kovasti tehtäväksi kanava-asian ratkaisuja ja niiden kehittämistä, en malta olla muistuttamatta, että Saimaan kanava on Järvi-Suomen valtasuoni maailmalle ja hyvin korkealta pohjoisesta vientituotteita viedään maailmalle ja tuodaan maailmalta ja viedään pohjoiseen Suomeen ja se on näin ollen vientimme ja yleensäkin elon kannalta erittäin tärkeä väylä. Saimaan kanavan sulkuportit tulisi uudistaa. Niitä sulkualtaita tulisi pidentää, ja siihen tarvitaan lähitulevaisuudessa valtion rahoitusta. Jos näitä toimia, huoltotoimia ja kehitystoimia, ei siellä tehdä, on suuri vaara, että tämän väylän merkitys pienenee, sillä kaluston — tarkoitan tällä aluskalustoa maailmalla — koko kasvaa, ja uudet laivat eivät välttämättä enää nykyisiin kanava-altaisiin mahdu. Näin ollen on tärkeää, että nämä kehityshankkeet huomioidaan jatkossa ja toteutetaan myöskin, jotta tämä merkittävä vesiväylä säilyy yhtä tärkeänä Suomelle kuin tähänkin asti.

14.40 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Siinäpä se juuri on, mitä edustaja Kopra sanoi. Meillä ovat nämä sulkuvälit liian lyhyet jo tänä päivänä, ja se laivakalusto, millä tällä hetkellä sisävesillä kuljetetaan, on erittäin vanhanaikaista. Tässä on kaikista kummallisinta se, että meiltä löytyy tästä maasta valmiit suunnitelmat uusien sisävesilaivojen rakentamiselle, täysin valmiit piirustukset — suomalaista huipputekniikkaa, kulkee kesällä ja talvella, ei tarvitse mitään avustajia talvellakaan sisävesillä kulkiessaan, koska se murtaa itse väylänsä auki, pystyy kuormaamaan, lastaamaan lähes itsenäisesti, käytännöllisesti katsoen tekniikaltaan suomalaista huipputekniikkaa ja käytännöllisesti katsoen lähes huoltovapaata. Se huolto, mikä tehdään, on nopeasti tehtävissä, ja valtava kuljetuskapasiteetti lisää. Tämä on jäänyt täysin olemattomalle huomiolle.

Arvoisat edustajakollegat, kun seuraavan kerran menette kuuntelemaan metsäteollisuuden seminaaria jonnekin juhliin, kuunnelkaapa, mitä isot metsäteollisuuden pomot tänä päivänä valittavat siellä. Ensimmäinen valituksen aihe on yleensä peitellysti sanottuna se, että me häviämme kilpailijamaille kuljetuskustannuksissa. Nimenomaan, kun kumipyöril-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

le kaikki on siirretty, se on tänäkin keväänä osoittanut sen tuhannen kertaa, että kelirikon takia meillä seisovat isot tehtaat kohta raaka-ainepulan takia.

Kustannukset nousevat koko ajan, kun esimerkiksi Ruotsissa, joka tekee myös sisävesikuljetuksia ja rautatiekuljetuksia, kustannukset laskevat ja he menevät meistä kilpailussa ohi. Saman tekee Saksa, samoin tekee Venäjä. Siellä valtavia määriä kuljetetaan ja yksikkökustannus on todella pieni. Tästähän metsäteollisuus koko ajan meille itkee. Ottakaa huomioon esimerkiksi vaikka biovoimalaitos. Iso laiva pystyy kuljettamaan 10 000 kuutiota haketta kerralla. Laskekaapa rekkakuormina 100 kuutiota per rekka, miten valtava kapasiteetti yhteen laivaan sisältyy, ja kaikki kotimaista tekniikkaa. Tätä minä olen ihmetellyt.

Arvoisa rouva puhemies! Rohkenin ottaa tämän esille, koska tämä minua kiusaa niin valtavasti. Meillä on maailman paras sisävesiverkosto. Ei missään muussa maailman maassa tällaista sisävesireitistöä ole kuin meillä on, ei missään, ja me täällä vain rakennamme yhä parempia teitä. Niitä tarvitaan autoliikenteelle. Mutta minkä tautta me raskasta liikennettä emme voisi siirtää sinne, missä se kuljetus on kannattavaa ja ennen kaikkea ympäristöystävällistä? Se on maailman paras ja ympäristöystävällisin kuljetusmuoto.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Haluaako ministeri Berner vastata? — Vastauspuheenvuoro 5 minuuttia.

14.42 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Rouva puhemies! Liikenteen ja viestinnän yhä suurempi integraatio toisiinsa on juuri se, mistä edustaja Kasvi täällä mainitsi, ja se tulee synnyttämään meille merkittävää muutosta liikenteen palveluihin ja markkinoihin. Tällä virastouudistuksella pyritään huolehtimaan siitä, että meillä syntyvät palvelut yhden luukun periaatteella nimenomaan digitalisaation ja lupa- ja sääntelymenettelyiden osalta yhteen paikkaan.

Samanaikaisesti väyläverkosta meillä on entistä enemmän huolta tulevaisuudessa. Meillä kasvaa korjausvelka, meidän kykymme huolehtia meidän kehittämisinvestoinneistamme on selkeästi heikentynyt, ja meillä on tarvetta tehostamiseen, kun me puhumme meidän väyläverkkomme omistamisesta.

Virastouudistuksessa on tarkoitus huolehtia siitä, että meillä toisaalta vahvistuu meidän väyläverkkomme osalta meidän kunnossapitomme, omistajuutemme ja kehittämisemme ja että meillä sitten samanaikaisesti myöskin vahvistuu se, että vastaamme ajan palveluihin. Virastouudistusta ei kuitenkaan tule nähdä yksinään, vaan sen rinnalla kulkee yksityistielain muutos, maantielain muutos ja moni muu asia, jotka tukevat tätä isoa kokonaisuutta. Onkin tärkeää, että nämä viedään yhtäaikaaisesti eteenpäin.

Virastouudistus ei itsessään tuo lisärahaa mutta tehostaa toimintaa ja tuottaa myöskin reaaliaikaista tietoa merkittävästi. Myöskin laki liikenteen palveluista tukee sääntelyn osalta rekistereiden pitoa.

Tämän virastouudistuksen yhteydessä ei synnytetä yhtään osakeyhtiötä osaksi virastouudistusta, eikä virastojen sisällä ole yhtään osakeyhtiötä. Tätä ei ole tehty kovalla kiireellä vaan tätä on tehty kahdessa vaiheessa ja tätä on tehty henkilöstön voimalla yhteistyössä. Ehkä siksi se on myös ollut niin yksimielinen ja yksituumainen. Ensimmäinen vaihe on tehty nimenomaan virastojen omasta toimesta, joka on käynnistetty marraskuussa 16 ja sen jälkeen vasta on käynnistetty ministeriön vaihe, joka sitten on vastannut tähän esitykseen.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Tämä mahdollistaa myöskin sen, että me pystymme huolehtimaan kokonaisuudesta paremmin. Suomi tarvitsee lisäväyliä ja lisää rahoitusmalleja. Tämä on yksi väylä, jota kautta me voimme toimia tehokkaammin. Tämä ei sinänsä yksin ole siihen ratkaisu.

Vesiliikennelakia olemme uudistamassa ja sen me tuomme eduskuntaan syksyllä. Elikkä vesiliikenne ei ole tästä unohtunut vaan on yksi osa tätä koko pakettia, jota vielä tällä hallinnon kaudella tuodaan osana tätä kokonaisuutta. Kimolan kanavan osalta voin sanoa, että se on suunnitteluvaiheessa ja Liikennevirasto on siihen vahvasti sitoutunut. Saimaan kanavan sulkujen uusiminen on käynnissä, ja lisää kehittämissuunnitelmia senkin osalta on tällä hetkellä menossa.

Digitaalisen infran osalta, josta edustaja Hoskonen myöskin täällä mainitsi, on tulossa nyttyn kevään aikana vielä strategia. Sitten myöskin viemme eteenpäin 5G:n osalta tajuusratkaisuja, joilla mahdollistetaan myös, että toimiala tekee lisäinvestointeja tähän erittäin kriittiseen digitaaliseen infraan.

Haluan kiittää kaikkia edustajia näkökulmista ja keskustelusta. Kiitoksia myöskin tämän esityksen vastaanotosta.

14.46 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tuosta kanavahankkeesta sen verran, että meillä Keski-Suomessa on aika karkeat kokemukset siitä Keitele—Päijänne-kanavasta. Aikoinaan se tehtiin ja puhuttiin siitä, kuinka siitä puita tullaan uittamaan ja teollisuus tarvitsee sitä. No käytännössä tikun tikkua sieltä ei ole mennyt läpi vielä, ja se on siellä varmaan 30 vuotta ollut. Että jos nyt vastaavasti noille kanaville käy samalla tavalla, niin se on hukkaan heitettyä rahaa.

Sitten siitä puun uittamisesta vielä, että kustannuksia tulee muuten sitten paljon, kun aletaan niitä vierittämään sinne vesistöön. Ne joudutaan nostamaan sieltä, ja suurin piirtein 2 euroa kuutio on pelkästään tämmöinen, kun se nostetaan sieltä järvestä auton kyytiin, johonka se joudutaan kuitenkin nostamaan, kun se viedään tehtaalle. Elikkä ne kustannukset eivät tule todellisuudessa tippumaan. Ainakin näin minä olen oppinut tuolla Keski-Suomessa. Jos muuallapäin Suomessa on erilaista, niin sitten voi olla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 175/2017 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 6/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 6/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja edustaja Mölsä esittelee mietinnön.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Keskustelu

14.48 **Martti Mölsä sin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annettua lakia. Laissa säädettäisiin tarjouskilpailuun perustuvasta preemiojärjestelmästä, jossa teknologianeutraalisti edistettäisiin uusiutuviin energialähteisiin perustuvia voimalaitosinvestointeja. Samalla syöttötariffijärjestelmä suljettaisiin biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden osalta. Esitys liittyy valtion vuoden 2018 talousarvioesityksen täydennykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Biokaasuvoimaloiden ja puupolttoainevoimaloiden syöttötariffijärjestelmään hyväksymishakemukselle säädettyä määräpäivää koskeva säännös on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Hallituksen esitys uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta ja tuulivoiman kompensatioalueista annettujen lakien muuttamisesta kytkeytyy energia- ja ilmastopolitiikan laajaan kokonaisuuteen ja tavoitteisiin. Suomea ohjaavat toisaalta EU:n yhteiset ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteet, toisaalta kansalliset tavoitteet, jotka konkretisoituivat marraskuussa 2016 annetussa energia- ja ilmastostrategiassa. Nimenomaan uusiutuvan energian potentiaalin hyödyntäminen on yksi keskeisistä kysymyksistä pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Arvoisa puhemies! Nyt annettu ehdotus kytkeytyy myös eduskunnan energia- ja ilmastostrategiasta antamassaan kirjelmässä edellyttämiin toimenpiteisiin. Eduskunnan lausumissa todettiin varsin yksityiskohtaisesti uusiutuviin energialähteisiin perustuvien sähkön ja lämmön tuotannon tukijärjestelmien uudistamisesta. Eduskunnan kannanotossa 2017 ja valtioneuvoston selvityksessä 2016 tukijärjestelmien uudistamista koskivat erityisesti seuraavat lausumat, joissa eduskunta edellytti, ”että valtioneuvosto:

1. uudistaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkön ja lämmön tuotannon tukijärjestelmät niin, että tuet ohjautuvat kustannustehokkuusnäkökulmasta parhaisiin uusiutuvan energian tuotantomuotoihin ja että tukien ja verotuksen kilpailuvaikutukset arvioidaan ja otetaan huomioon,
2. valmistelee strategiassa mainitun uuden uusiutuviin energialähteisiin perustuvan tuen kilpailutukseen perustuen ja teknologianeutraalisti niin, että kilpailutukseen voivat tosiasiallisesti osallistua tuuli-, aurinko- ja CHP-tuotannon lisäksi muutkin mahdolliset uudet teknologiamuodot, mikäli tuki toteutetaan,
3. varmistaa, että teollisuuden käyttöön soveltuva ainespuu ohjautuu ensisijaisesti korkean jalostusarvon tuotteisiin eikä energian tuotantoon,
4. ryhtyy toimenpiteisiin erityisesti sahateollisuuden sivutuotteiden, purun ja kuoren, käyttöön saamiseksi ja tasavertaisen kilpailuaseman varmistamiseksi”.

Hallituksen esityksessä on todettu, että uudistuksen tavoitteiksi on otettu kansantalouden kokonaisuuteen sekä preemiojärjestelmän kustannustehokkuus, mikä varmistettaisiin teknologianeutraaleilla tarjouskilpailuilla. Hallituksen esityksen valmistelussa on vertailtu laajasti erilaisten toteuttamisvaihtoehtojen vaikutuksia. Hallituksen esityksessä todetaan lisäksi, että eduskunnan edellä mainitun kirjelmän tukijärjestelmiä koskevat kannanotot on otettu valmistelussa huomioon.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on arvioinut nyt esitetyn järjestelmän toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta taustalla olevien energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden ja erityisesti edellä mainittujen lausumien valossa ja painottaen erityisesti kustannustehokkuuden, teknologianeutraalisuuden ja kilpailun toimivuuden näkökulmia. Ottaen huomioon valiokuntakäsittelyn aikana tehdyt tarjouskilpailun laajuutta ja kivihiilen käytöstä luopumisen tukipakettia koskevat hallituksen linjaukset talousvaliokunta pitää hallituksen esityksen mukaista tukijärjestelmää perusteltuna ja puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä vähäisin muutoksin.

Mietintöön sisältyy kaksi vastalauseetta, joissa lakimuutosehdotus, hylkäysehdotuksia ja lausumaehdotuksia. Nämä tulivat perussuomalaisilta, hylkäysehdotus, ja toinen on vasemmiston ja vihreiden yhteinen hylkäysehdotus. Ja todettakoon lopuksi, että SDP oli tämän mietinnön kannalla yksimielisesti.

14.54 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen pysäyttäminen ajoissa vaatii ripeän energiakäänteeseen, ehkä nopeamman kuin olemme uskoneetkaan, sillä ilmastonmuutos etenee nopeammin kuin osasimme vielä muutama vuosi sitten kuvitellaan. Meidän on siirryttävä uusiutuvaan ja hajautettuun energiantuotantoon, ja koko energiajärjestelmämme on muokattava älykkääksi ja energiatehokkaaksi. Teknologiat kehittyvät nyt nopeaan tahtiin, mutta muutostarpeen suuruuden ja kiireen vuoksi tarvitaan välineitä muutoksen tueksi ja nopeuttamiseksi.

Tällä hallituksen esityksellä säädetään uusiutuvalle energialle uusi teknologianeutraaliin tarjouskilpailuun perustuvan tuotantotuen mahdollistava lainsäädäntö. Esitys on osa ilmasto- ja energiastrategian toimeenpanoa. Järjestelmä tarvitaan siirtymäkauden ratkaisuna, sillä uusiutuvat investoinnit eivät ole vielä näillä energian hinnoilla ja matalilla päästöoikeuksien hinnoilla kannattavia eivätkä ne lähde todennäköisesti liikkeelle ilman kannusteita. Tukijärjestelmät eivät voi olla pysyvä ratkaisu, mutta niitä tarvitaan niin kauan kuin päästöoikeuksien ja saastuttamisen hinta ei ole riittävän korkea. Hiilen hinnoittelu päästökaupalla tai verotuksella tekisi päästöttömästä tuotannosta automaattisesti kannattavaa, jos hinnat ja järjestelmät vain toimisivat.

Arvoisa puhemies! Käsillä oleva esitys juuttui talousvaliokuntaan pitkäksi aikaa hallituksen sisäisen erimielisyyden takia. Lopulta esitys eteni sillä muutoksella, että uusiutuvan energian kilpailutusta supistetaan kivihiilestä luopumisen varjolla. En näe tätä perustelluksi. Kivihiilestä pitää luopua mahdollisimman pian, mutta samalla tarvitaan myös siirtymävaiheen tukea uusiutuvan energian investointien käynnistämiseksi. Nämä eivät ole toisiaan pois sulkevia tarpeita, vaan molemmat asiat tähtäävät uusiutuvaan ja päästöttömään energiajärjestelmään. Kilpailutuksen koko tulee siis pitää alkuperäisessä 2 terawattitunnissa, ja tähän liittyy toisessa käsittelyssä esitettävä lausuma.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ei käynyt ilmi perusteluita sille, miten hallitus on päättänyt juuri 0,6 terawattitunnin supistukseen uusiutuvan tuesta. Kivihiilen 90 miljoonan euron luopumispakettia vastaavaa energiamäärää on mahdoton arvioida etukäteen, koska liukuvan ja kiinteän preemion yhdistelmän huutokaupalla toteutettavan tuen kustannuksia ei tiedetä. Jos uusiutuvan hankkeet ovat jo hyvin kannattavia, painuu hinta lähelle nollaa, mutta etukäteen summaa ei voida tietää. Kivihiilestä luopumisen 90 miljoonan euron kannustinpaketti voitaisiin rahoittaa mieluummin esimerkiksi karsimalla ympäristölle haitallisia fossiilisen energian tukia. Näin voitaisiin vähentää päästöjä ja tukea ympäristöystävällistä rakenneuudistusta sitä kautta. Ympäristölle haitallisista yritystuista leikkaaminen on

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

tunnetusti osoittautunut vaikeaksi, mutta se on välttämätöntä, jos haluamme torjua ilmastomuutosta tehokkaasti. On muistettava, että fossiilista energiaa tuetaan tälläkin hetkellä paljon enemmän kuin uusiutuvaa energiaa.

Arvoisa puhemies! Uusiutuva energia tarvitsee edelleen siirtymävaiheen tukea, vaikka uusiutuvan energian tuotantokustannukset ovat romahtaneet viime vuosina ja vanha syöttötariffi on muuttunut selkeästi ylikompensoivaksi. On huomattava, että tämä uusi kilpailutukseen perustuva järjestelmä on merkittävästi erilainen ja paljon halvempi kuin vanha ja kallis syöttötariffi. Tukea siirtymävaiheeseen kuitenkin tarvitaan, koska uusiutuvan energian hankkeet eivät vielä käynnisty, kun päästökauppa ei toimi ja energian hinta on alhainen. Teknologianeutraali kilpailu on ylimenokauden ratkaisu, jolla myös varmistetaan hankeosaamisen säilyminen.

Kannatamme siis hallituksen esityksen perusratkaisuja ja lakiesitystä pienin muutoksin. Emme siis esitä hylkäämistä, toisin kuin puheenjohtaja äsken sanoi, vaan esitämme pykälämuutosta ja lausumia.

Arvoisa puhemies! Puuhaketuotannon osalta on hyvä, että tuotantotuesta on rajattu pois tukki- ja kuitupuun käyttö energiaksi. Ainespuuta ei tule polttaa energiaksi, vaan se tulee käyttää korkean arvonlisän tuotteisiin. Hallituksen esityksen mukaan puupolttoaine- tai biokaasuvoimalassa polttoaineesta vähintään 85 prosentin on oltava uusiutuvaa. Näin ollen 15 prosenttia polttoaineesta saa olla muuta kuin uusiutuvaa. Hallitus esitti alun perin, että polttoaineesta 90 prosenttia on oltava uusiutuvaa, mutta laski prosenttia lausuntokierroksen jälkeen. Tulenkin esittämään pykäläkohtaisessa käsittelyssä, että prosentti palautetaan 90:een, jotta tuki suuntautuisi aidosti uusiutuviin.

Arvoisa puhemies! Käsittelyn aikana on esitetty kritiikkiä, että kilpailutus ei ole aidosti teknologianeutraali. Kilpailuun voivat osallistua biokaasu-, puupolttoaine-, aurinko-, tuuli- ja aaltovoimalat. Kyseessä ei ole siis tuulivoimatuki. Vesivoima on rajattu ulos sillä perusteella, että pienvesivoimalle on omat tukimahdollisuudet ja suurvesivoimassa ei ole kilpailua eikä tuen perusteita. Uusiutuvat voivat siis laajasti osallistua kilpailuun, mutta tarjouskilpailun voittajia ovat todennäköisesti tuulivoima ja puubiomassaa käyttävät laitokset, sillä ne ovat uusiutuvista energiamuodoista kilpailukykyisimpiä eli halvinta kapasiteettia, ja halvinta kapasiteettia tässä nyt halutaankin kilpailuttaa ja etsiä. On valtiontalouden etu, että kustannustehokkaimmat hankkeet menestyvät tässä kilpailutuksessa. Silloin myös hinta valtiontaloudelle jää mahdollisimman pieneksi.

14.59 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotukiesitystä. Niin kuin täällä edustaja Sarkkinen totesi, kaikissakin olosuhteissa nämä ovat pitkässä juoksussa välivaiheen ratkaisuja.

Viime vuonna sähkön syöttötariffeja maksettiin 226 miljoonaa euroa. Tästä valtaosa, 196 miljoonaa euroa muistaakseni, meni tuulivoimalalaitoksille ja 28 miljoonaa metsähakkeeseen. Tukea on pidetty jossain määrin kalliina ja liiaksikin tuulivoimaan suuntautuneena. Vika ei liene kuitenkaan itse tuulivoimassa vaan siinä, että uusiutuvan energian lähteet, aurinko ja muut vastaavat, eivät ole olleet riittävän kilpailukykyisiä näissä hankkeissa.

Uusi järjestelmään perustuu siis huutokauppaan, jonka tavoitteena on kohdella eri energiamuotoja tasapuolisemmin. Vesivoima on tämän tuen ulkopuolella, ja se oli harkittu teko monistakin syistä johtuen, eikä vähiten siitä syystä, että EU-säädöksetkin saattavat tulla tässä asiassa vastaan.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Valmistelujen eri vaiheissa myös pohdittiin koko tukijärjestelmän uudelleenharkintaa ja uudelleen miettimistä. Tähän ei nyt kuitenkaan tällä kertaa päädytty.

Tuen kustannuksia on ennakkoon vaikea tietysti arvioida, mutta talousvaliokunnan arvioiden mukaan, kuultujen asiantuntija-arvioiden mukaan, haarukka on noin 120—360 miljoonaa euroa 12 vuodelle jaksotettuna, ei siis vuosittain.

CHP-laitosten toiminnan turvaamista talousvaliokunta halusi monessa yhteydessä korostaa ja myös niiden irrottautumista kivihiilen käytöstä. Tuesta siis noin 90 miljoonaa euroa suunnataan tukeen, jolla kannustetaan nopeutetussa aikataulussa kivihiilen käytöstä luopumiseen. Tässä mielessä on hyvä, että kannustinpaketissa korostetaan riittävällä tavalla uusien, hiiltä korvaavien teknologioiden mahdollisuuksia energiamurroksen keskellä. Valiokunta korosti yleisemminkin, että tukien painopisteen tulee siirtyä tuotantotuesta uusiin, innovatiivisiin teknologian ratkaisuihin tulevaisuudessa.

Talousvaliokunnan mietintöön SDP:n talousvaliokunnan jäsenten aloitteesta lisättiin kohta, joka kuuluu näin: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että kannustintuki laajennetaan kohdistumaan myös muihin kuin nykyisiin hiiltä käyttäviin energialaitoksiin, jotka tuen avulla kehittävä ja ottavat käyttöön hiiltä korvaavia ja päästöjä vähentäviä teknologioita.” Tämä laajentaisi tämän tuen merkittävyyttä ja käyttöä. Näillä lisäyksillä, kuten valiokunnan puheenjohtaja täällä oikein totesi, SDP:n talousvaliokunnan ryhmä saattoi hyvin yhtyä tähän valiokunnan mietintöön.

15.03 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä uusiutuvan energian uusi tutkimuoto on erittäin tärkeä keskustalle. Se on meidän ministerimme esittelemä, ja toki olemme hieman harmistuneinakin odottaneet sitä, kun se jumahti tuonne talousvaliokuntaan, että saamme sen vihdoon tähän saliinkin, ja kiitoksia, että se tänne vihdoon on myös sitten tullut.

On tietenkin harmi, ettei kokonaisuudessaan varmasti talouden reunaehtojen puitteissa pystytty saamaan sitä terawattien kokonaisuutena suuremmaksi, mutta se alkuperäinen 2 terawattia oli ihan siedettävä. No, poliittisten neuvotteluiden jälkeen sitten vielä valiokunta-aikana siitä otettiin osio kivihiililaitoksille, jotka korvaisivat omaa toimintaansa uusiutuvilla energiamuodoilla. Täytyy tietenkin muistaa, että suuri osa Suomen energialaitoksista on jo aika päivää sitten siirtynyt pois kivihiilen kaltaisista saastuttavista polttoaineista, mutta valitettavasti meidän suurimmat kaupunkimme edelleenkin nojaavat kivihiileen, ja me nyt haluamme sitten tämänkin lain myötä tarjota heille mahdollisuutta ja kannustaa, oikeastaan pakottaa heidät luopumaan kivihiilestä. Se on myös kansainvälisesti merkittävä asia Suomelle, että myös suurimmat kaupungit vihdoon luopuvat kivihiilen käytöstä.

Itse tästä lakipaketista vielä: Jonkin verran kritiikkiä on herättänyt vaikkapa teknologia-neutraalisuus, mikä on aika yllättävä asia, koska eduskunta kuitenkin aikaisemmassa vaiheessa varsin suurella enemmistöllä oli sitä mieltä, että se täytyy kilpailuttaa teknologia-neutraalisti. Ja silloin kun tehdään se teknologia-neutraalisti, niin täytyy ymmärtää, että ne, keillä on jo tehokkuus ja tuottavuus parhaimmissa lukemissa, tottahan toki pärjäävät hyvin siinä kilpailussa.

Se, jos kritisoi tätä lakia tuulivoiman tuesta, on jälkijättöistä. Olisi kannattanut kritisoida aikaisemmin energia- ja ilmastostrategioita ja muita linjauksia, kun on tehty päätös siitä, että toimitaan teknologia-neutraalisti. Jos halutaan toimia muulla tavalla, niin pitäisi koko se järjestelmäpohja rakentaa eri tavalla ja kilpailuttaa sitten koreissa niitä tai millä tavalla tahansa, mutta silloin se vaatisi aivan erilaista peukalointia.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Minun mielestäni on erittäin tärkeää, että tämä laki nyt saadaan voimaan ja se tulee käsittelemään. Monet uusiutuvan energian investoinnit ovat odottaneet tätä, ne ovat odottaneet tämän harmillisen viivytyksen ajan. Olen myös erittäin tyytyväinen siitä, että sosiaalidemokraatit tulivat tähän mietintöön matkaan. Uskoakseni kuitenkin tämän salin yhteinen tavoite on, että Suomessa olisi mahdollisimman paljon uusiutuvaa energiaa. Me olemme erittäin kunnianhimoisia siinä, meillä on paljon hyviä asioita siinä.

Pidän erittäin tärkeänä myös, että meidän teollisuutemme laajasti pystyisi miettimään uusia uusiutuvan energian innovaatioita ja kehitysmuotoja. Ja mitä on olemassa myös vaikkapa terästeollisuuden, kaivosteollisuuden osalta siirtymiä uusiutuvaan, niin pidän niitä erittäin kiinnostavina aiheina. Toivottavasti tästä on osaltaan apua myös niihin.

15.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ihan hyvä mietintö tästä tuli. Tiedän, että näihin liittyy valtava määrä erilaisia paineita. Suurteollisuus ja suuret yhtiöt painavat päälle ja näkisivät tietysti mielellään, että kaikki tukipolitiikka tukisi heidän bisnestään ja se taas sitten olisi muilta pois. Se on ihan normaalia taloustoimintaa yhteiskunnassa, ei sitä kannata säikähtää.

Mutta se, mistä minä olen hieman murheellinen, on se, että vaikka mietintö sinällään on hyvä, niin me olemme itse ajamassa energiapolitiikkamme monella, monella pienellä teolla siihen suuntaan, että CHP-voiman, yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon, toimintaedellytyksiä pikkuhiljaa heikennetään. Tietysti siihen erittäin paljon vaikuttaa tämä kansainvälinen energiahinta. Aina toimimme sähkön hinnassa ja muissakin asioissa kansainvälisillä markkinoilla. Se on meidän huomioitava. Mutta Suomen tulee pitää omassa politiikassaan tänä päivänä, ja tulevina vuosina tulevienkin eduskuntien, huoli siitä, että tässä maassa säilyy vahvana tämä yhteinen viisautemme sähkön- ja lämmöntuotanto yhteisissä samoissa laitoksissa, koska sillä saavutetaan se valtava hyöty. Tämä laitosten hyötysuhde nousee reilusti yli 90 prosentin. Kaikki lämpö otetaan talteen esimerkiksi lämmittämään taajamia tai teollisuuden hyötykäyttöön, ja sitten sähkö tulee yhteiskunnan sähköverkon kautta kaikkien meidän käyttöön. Ja tässä on se loistava idea, kun meillä kuitenkin niitä kylmiäkin talvia vielä on: se toimii äärimmäisen hyvin säätäen tämän yhteiskunnan energiantarvetta silloin, kun on kova pakkanen ja tarvitaan paljon lämpöä, ja samalla se CHP-voimala tuottaa sitä paljon kaivattua sähköä, jota sitäkin menee aina parhaiten silloin, kun on kova pakkanen. Silloinhan aina käytetään paljon sähköäkin. Nämä kulkevat käsi kädessä.

Vajaa kaksi ja puoli vuotta sitten tammikuussa oli Suomessa tilanne, että sähkönkulutus oli meillä suuri, kun oli kova pakkanen, ja talouselämäkin toimi kohtuullisen hyvin, ja meidän pelasti vain ja ainoastaan se, että sillä hetkellä oli markkinoilta saatavissa, naapureitamme ostettavissa sähköä, niin että sähköverkko ei kaatunut. Se pelasti meidän Suomen. Tästä viisastuneena kannattaisi nyt Suomen ottaa ihan itseään niskasta kiinni ja pitää huoli siitä, että tässä maassa on riittävästi sähkön- ja lämmöntuotantoa, joka perustuu nimenomaan CHP-tekniikkaan, ja sitten siitä, että laitetaan nämä sähkövoimalat, sähköntuotantolaitokset, kaikki voimalaitokset siihen kuntoon, ja tarvittaessa rakennetaan vaikka lisää, että olemme omavaraisia energiantuotannossa. Sellaiselle valtiolle, joka ei ole omavarainen energian-, sähköntuotannossa, ei ole hyvä tulevaisuus luvassa, koska jos me haluamme tehdä elintasoja ja tuottaa hyviä palveluita ja hyviä tuotteita maailmanmarkkinoille, se tietää armotta sitä, että pitää olla erittäin tehokas ja puhdas sähköntuotanto.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

15.09 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset kannattavat puhdasta energiaa ja kannattavat reilua ilmastopolitiikkaa. Esimerkiksi vaatimus siitä, että meidän pitäisi — kun vain 6,7 prosenttia sähköstä tuotetaan kivihieillä — kokonaan luopua siitä, vain lisää pienipalkkaisen ihmisen elinkustannuksia. Ja ottaen huomioon sen, että meidän tulee pitää huolta, että nimenomaan teollisuuden työpaikat pysyvät Suomessa, ja olla kilpailukykyisiä siinä, koska muuten ne siirtyvät muualle ja päästöt maailmanlaajuisesti vain kasvavat. Jos me kaikki päästöt laskemme yhteen, mitä Suomesta tulee koko maailmaan, niin se on vain 13 promillea, joten meidän kannattaa toimia hyvin järkevästi.

Perussuomalaiset esittävät tämän lain hylkäämistä. Perussuomalaiset korostavat, että uusiutuvien energialähteiden tuotantotukea tärkeämpää olisi panostaa tuotekehitys- ja tutkimusrahoitukseen sekä investointitukiin. Tai matkailuun. Meillä on äärimmäisen raikas ilma Suomessa, jota ihan Saksasta asti tullaan ihailemaan — puhumattakaan Kiinasta.

Uusiutuvan energian tuki, noin 300 miljoonaa euroa, on valtavan iso summa, ja tämä on käytännössä tuulivoimatuki kakkonen. Suurin osa tästä tuesta tulee menemään tuulivoimalle. Esitys ei kuitenkaan ole teknologianeutraali, vaikka täällä toisin on väitetty. Siitä on rajattu pois muun muassa vesivoima ja käytännössä myös sähköä ja lämpöä tuottavat laitokset. Lisäksi perussuomalaiset korostavat, että tuulivoiman rakentamiseen liittyvät melu-, välke- ja muut haitat olisi pitänyt tutkia, mutta niitä ei ole tässä esityksessä lainkaan tutkittu.

15.11 **Antero Vartia vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Uusi yritystuki. En voi sanoa henkilökohtaisesti olevani erityisen iloinen siitä, että tämä on se valittu polku, jolla torjumme ilmastomuutosta, mutta tämäkin on parempi kuin se, että emme tekisi mitään.

Me päädyimme näihin tukiin. Mainittakoon, että tämä tuki täyttää hyvän tuen kriteerit sillä, että se on määräaikainen, sillä on selkeä yhteiskunnallinen peruste ja se on markkinaehtoinen niin, että se kilpailutetaan. Mutta siitäkin huolimatta uusiutuvan tukeminen ei taatusti ole se kustannustehokkain tapa torjua ilmastomuutosta. Mutta tähän me päädyimme, koska vahingon aiheuttaminen on yhä edelleen aivan liian halpaa. Toisin sanoen niin kauan kuin hiilidioksiditonni saastutettuna on niin halpa, ei synny edellytyksiä sitten taas uusiutuvalla energialle markkinaehtoisesti lähteä liikkeelle.

Jos me tarkastelemme tätäkin tuen suuruutta, niin jos arvioidaan sen olevan vaikka 20 miljoonaa vuodessa eilisen päästöoikeuden hinnalla, sillä rahalla voitaisiin poistaa päästöoikeusmarkkinoilta noin 100 000 suomalaisen päästöt vuosittain. Tämän uusiutuvan energian tuen varsinainen ongelma on siinä, että koska se on päästökaupan alainen järjestelmä, nämä päästöoikeuksien määrät eivät vähene, ja jos näitä päästöoikeuksia ei käytetä Suomessa, ne käytetään jossain muualla.

Toisin sanoen tämä tuki tässä muodossa ei tällä hetkellä vähennä päästöjä, mutta se on silti tarpeellinen sen tähden, että se mahdollistaa sen, että teknologia etenee, ja koska siihen on nyt yritysten järkevää panostaa, toivottavasti sen tuotantokustannukset laskevat niin paljon, että se lähtee joku päivä markkinaehtoisesti liikkeelle.

Mutta, jälleen kerran tämän sanottuani, meillä on väärä polku. Meidän ei tule tukea, meillä ei ole kyse siitä, että meillä ei ole riittävästi uusiutuvaa energiaa. Meidän varsinainen ongelmamme on siinä, että me synnyttämme liikaa ilmastopäästöjä. Me synnyttämme liikaa ilmastopäästöjä sen takia, että päästöjen synnyttäminen on liian halpaa, ei pelkääntään niin, että se on markkinaehtoisesti liian halpaa, vaan me jopa tuemme sitä.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Ja nyt päästään tähän syksyllä esitettävään hiilivoimaloiden alasajotukeen. Mistä ne resurssit sitten haetaan? Sen sijaan, että me vähentäisimme fossiiliselle polttoaineelle annettuja tukia, että sieltä kerättyjen säästöjen avulla vähentäisimme hiilenpoltoa, niin ei, sekin poistetaan tästä ainoasta asiasta, joka tätä kautta on hidastamassa ilmastonmuutosta pitkällä aikajänteellä.

Todella toivon, että jatkossa emme menisi tätä polkua pitkin, kun pyrimme torjumaan ilmastonmuutosta, vaan tekisimme sen, mikä on oikein. Laitetaan ne, jotka synnyttävät vahinkoa, siivoamaan omat jälkensä, korjaamaan aiheuttamansa vahingon, eli kustannukset sinne silloin kun se vahinko syntyy.

15.14 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Huhtasaari puhui aiemmin hyvin, ja tuenkin hänen esittämänsä linjaa.

Valitettavasti tämä hallituksen esitys on sen verran keho, ettei sitä voida auttaa kuiville edes pykälämuutosesityksillä, ja vasemmistoliiton ja vihreiden vastalause veisi tätä suorastaan huonompaan suuntaan. Nyt ne yritystuet sitten vihreille kelpaavat, kun niillä toisaalla tehdään populismia. Yritystuet kelpaavat vihreille, kun se sopii vihreään ideologiaan. Tämän esityksen ongelmana olisi entistäkin suurempi lasku veronmaksajille, kun päinvastoin energiaa pitäisi halpuuttaa. Näissä asioissa pitäisi olla käytännönläheinen eikä noin ideologinen. Tuulivoiman tukemista ei tässä esityksessä edelleenkään karsita tarpeeksi eikä esitys ole teknologianeutraali. Niinpä toivonkin, että eduskunta hylkää esityksen, kun sen aika tulee.

15.15 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Minusta energiatukien teknologianeutraliteetti on todella kunnioitettava tavoite. Siksi pidänkin tätä esitystä niin epäonnistuneena, sillä tähän tavoitteeseen ei olla päästy. Tässä ei ole mukana vesivoima, kuten edustaja Huhtasaari tuossa aiemmin mainitsi. Tietysti sitten on tämä näkyvä seikka, että tuulivoimafanaatikot käytännössä tällä tavalla jatkavat tuulivoimatariffeja ja tuulivoiman tukemista. Tuulivoiman rakentaminen häiritsee oikeasti useita maaseudun asukkaita, koska sitä rakennetaan liian lähelle asumuksia. Tämä on asia, johon olisi tässä yhteydessä kyllä toivonut hallituksen puuttuvan, mutta eihän näin tuulivoimamyönteinen hallitus sellaista ilmeisesti edes harkinnut.

Kuitenkin se pointti, minkä haluan tähän keskusteluun tuoda, on, että koska trendinä on nyt kuitenkin tavoitella hiilidioksidipäästöneutraliteettiä ja se on tässä se punainen lanka, niin ihmettelen sitä, miksi tässä järjestelmässämme ei huomioida ydinvoimaa. Kun puhutaan siitä, että tämä on niin markkinaehtoinen ja niin markkinaneutraali ja näin, niin eihän se sitä ole, vaan oikeasti, kuten edustaja Hoskonen tuossa aiemmin hyvin otti esiin, myös omavaraisuuden kannalta ydinvoima olisi aika tärkeä energiamuoto meille korostaa näissä energiakeskusteluissa. Ydinvoima on todennäköisesti meidän paras puhtaan energian läheteemme.

Ydinvoima siis tulisi olla tässä mukana. Ydinvoima on, kun tähän hiilidioksidipäästöneutraliteettiin pyritään, varsinkin ensivaiheessa kaikkein tehokkain tapa vähentää hiilidioksidipäästöjä. Sitten tulee tietenkin se toinen vaihe. Tässä kun tämän kerron, niin tulee helposti väärinymmärryksi — kun tulee se toinen vaihe, jossa sitten on teknologian kehitys, jonka kautta todennäköisesti voidaan siirtyä uusiin energiamuotoihin — mutta nyt kun eletään tavallaan ensivaiheessa, niin ydinvoima on se, mihin kannattaisi keskittyä.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Ydinvoiman korvaaminen ei ole oikein mahdollista kuin fossiilisilla polttoaineilla. Tästä meillä on traagisimpana esimerkkinä Saksa, jossa tämä vihreä politiikka pääsi valloilleen ja aiheutti kamalat seuraamukset, sillä ydinvoimasta luopuminen Saksassa johtaisi fossiilisten polttoaineiden käytön lisääntymiseen. Tästä on myös yksi vertailuesimerkki, joka on huomattu hallituksen esityksessä, mutta siihen ei ole tarkemmin paneuduttu. Nimitäin Ison-Britannian tukijärjestelmässä on mukana myös ydinvoima. Häpeän, että myös Suomen hallitus ei ottanut ydinvoimaa mukaan kuten Isossa-Britanniassa.

15.18 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tuulivoimasta sen verran, että minun mielestäni se on täysin järjetöntä, koko sen tukeminen, koska meillä suurin käyttötarve sähkölle on talvella: Silloin on pakkasta ja hyvin tyyntä, tuulivoimalat eivät tuota yhtään mitään. Päinvastoin niitä joudutaan lämmittämään silloin, elikkä sinne joudutaan syöttämään sähköä. Elikkä tämä ei pelasta mitään, ei se pelasta maapalloa eikä Suomea, ja huoltovarmuus päinvastoin heikkenee näillä järjestelmillä.

Sitten siitä vielä sen verran, että säätövoimana siinä käytetään yleensä vesivoimaa taikka ostovoimaa, ehkä ydinvoimaakin. Kun se syöttöpiste muutetaan, niin siirtomaksit valittavasti nousevat tällä tavalla koko ajan, ja se tulee kansalaisten maksettavaksi. Jos näitä rahoja, joita tuhlaataan tuulivoiman tukemiseen, käytettäisiin esimerkiksi vesivoimaan, turbiinien uusimiseen, saataisiin moninkertainen tuotto. Ne voimalat ja padot kuitenkin ovat siellä, ei niitä pureta. Viitasaarella on yksi paikka, ja siitä on tehty museo. Ei se tuota kenellekään yhtään mitään, nätti paikka, mutta jos se teknologia uusitaan sinne, niin silloin rupeaa tulemaan sähköä ja hyvinvointia meille. Lopetetaan tällainen höpöttäminen.

15.19 Martti Mölsä sin: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on aikaisemmissakin puheenvuoroissa todettu ja itsekkin totesin, että aikaisemmin täällä salissa on lähes yksimielisesti hyväksytty Suomea ohjaavat EU:n yhteiset ilmasto- ja energiapoliittiset tavoitteet sekä kansallinen energia- ja ilmastostrategia ja myös muun muassa Pariisin sopimus. Silti täällä hylkäysesityksessä vastustetaan muun muassa edullisinta sähköntuotantoa eli tuulivoimaa. Perussuomalaiset näkevät asian näin, että kalliimmalla vaihtoehdolla sähköä on tuotettava. Vastalauseessa vihreät ja vasemmisto vastustavat kivihiilen alasajoa. Minulle ei ole vielä selvinnyt tässä, mitä minä olen täällä eduskunnassa ollut, että mikä on se oikea energiamuoto vihreillä, onko se sitten kivihiili — en ota sen enempää kantaa.

Mutta kannattaa muistaa yksi tärkeä asia: energian hinta on nyt ja tulevaisuudessa aina poliittinen päätös. Siksi tällä teknologianeutraalilla kilpailutuksella pyritään tasapuoliseen kohteluun, eikä puhuta pelkästään tuulivoimasta, niin kuin täällä monessa puheenvuorossa on tullut esille. Siitä olen samaa mieltä, mitä Taviokin toi esille, että vesivoima on kaikkein puhtainta energiaa ja sen jälkeen tulee ydinvoima, mutta tässä kilpailujärjestelmässä niitä ei ole tietenkään. Vesivoima on suljettu, koska siinä menee vähintään kymmenen vuotta ennen kuin saadaan joku Vuotos-allas aikaiseksi, ja ydinvoimaa ollaan rakentamassa, niin että niissä täytyy sitten eri järjestelmät olla olemassa, ja sen jälkeen tulevat aurinko- ja tuulivoimalat ja niin edelleen. Ja edustaja Hakkarainenkin kyllä totesi, että silloin kun tarvittaisiin sitä tuulivoimaa, aurinkovoimaa tammikuussa, niin silloin sitä ei valitettavasti löydy mutta kesällä löytyy ja silloin vastaavasti täytyy sulkea ydinvoimaloita tai vesivoimaloita. Tämä on yksi semmoinen negatiivinen ajatusmaailma, mutta kokonaisuus ratkaisee.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

15.22 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Vastaan edustaja Mölsälle. Kannattaa lukea se meidän vastalauseemme, niin ei tule sitten sanottua väärää asioita siitä, mitä siinä lukee. Emme siis vastusta missään tapauksessa kivihiilen alasajoa, vaan esitämme, että mikäli tällainen paketti kivihiilen nopeutetun alasajon tukemiseksi tarvitaan, niin se rahoitettaisiin muusta kuin siitä, että pienennetään tätä kilpailutusta, esimerkiksi karsimalla fossiilisen energian tukia, jolloin sillä olisi myös sitä kautta myönteinen päästö-, ympäristö- ja ilmastovaikutus.

Eli itse asiassa vastalauseemme perustuu siihen, että kannatamme hallituksen alkupe- räistä esitystä. Hallituksen alkuperäinen esitys oli 2 terawattituntia, ja hallituksen alkupe- räisessä esityksessä oli myös tämä pykälä uusiutuvan osalta, että sen täytyy olla 90 prosent- tia eikä 85. Tämä oli silloin hallituksen lausuntokierrokselle antamassa esityksessä.

Eli kaikilta osin kannatamme hallituksen alkuperäistä esitystä, ja tämä kritiikki kohdis- tuu näihin muutoksiin, mitä matkan varrella tähän on tullut. Esitämme, että tämä kivihiil- lestä luopumisen paketti, mikäli sellaista tarvitaan, tulisi ottaa fossiilisesta energiasta, ei uusiutuvasta energiasta. Sinänsä mitä nopeammin kivihiilen alas ajaa, sen parempi, mutta kysymys on siitä, miten se sitten rahoitetaan, jos tällaisesta paketista räätälöidään.

15.23 **Antero Vartia vihr:** Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan puheenjohtaja, edusta- ja Mölsä, puhutaan sen verran vakavasta asiasta, että ei liene mitään syytä panetella asian- tiimoilta.

Meidän ongelmamme on se, että ilmastonmuutos on todellinen. Ilmastonmuutos johtuu siitä, että me synnyttämme liikaa ilmastopäästöjä. Niitä syntyy liikaa sen takia, että se on sallittua, sen takia, että se on niin halpaa, sen takia, että tahot, jotka aiheuttavat vahinkoa muille, eivät sitä joudu maksamaan. Meidän on pakko toimia ja meidän on pakko ajaa se alas. Ne vaihtoehdot energiatuotantomuodot ovat niitä, jotka eivät synnytä meille ilmas- topäästöjä.

Sen verran liittyen tähän syksyllä käsittelyyn tulevaan hiilivoiman nopeutettuun alas- ajoon liittyvään tukeen — jälleen kerran tämä henkilökohtaisena mielipiteenäni — että mi- nun on vaikea ymmärtää sitä. On perusteltua ajaa alas toiminta, joka aiheuttaa vahinkoa muille, jossa ne kustannukset ovat suuria. Moni toimija, moni kaupunki esimerkiksi, on jo lopettanut hiilenpolton. Minun on vaikea ymmärtää sitä, että niille, jotka ovat tehneet sitä pidempään, vielä maksetaan siitä hyvästä, että he tekivät sitä pidempään, jotta he voivat lop- pettaa sen siinä vaiheessa. Mielestäni meillä lainsäätäjinä on oikeus todeta, että tällainen toiminta on lopetettava johtuen siitä, että me tiedämme, että se on ilmaston kannalta vahingollista.

Kun ilmastonmuutoksesta puhutaan, niin jälleen kerran lienee syytä mainita, että jos il- mastonmuutos etenee tähän tapaan, koko sivilisaation kestävyys on uhattuna, koska jos muutos on nopea, yllättävä, valtavat ihmismassat ovat liikkeellä, meidän yhteiskuntajärjes- tyksemme ei pysy yllä. Siinä vaiheessa meillä on aivan toisenlaiset haasteet edessä.

Vihreiden ja taatusti kaikkien muidenkin asiaan vihkiytyneiden tavoitteena on saada päästöt alas, ja siihen tarvitaan erilaisia vaihtoehtoja. Meidän täytyy suhtautua tähän asiaan tosissamme.

15.25 **Ville Tavio ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Mölsälle vastaan vain, että tässä teidän itse hyväksymässänne talousvaliokunnan mietinnössä siis todetaan, että talousvaliokunta pitää valittavana, että hallituksen esityksessä on tarkasteltu varsin kapeasti vesivoiman

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

merkitystä ja edellytyksiä sisällyttää vesivoima järjestelmään. Tästä saa varsin nihkeän kuvan, siis että talousvaliokunta ei itsekään ole ollut tähän hallituksen esitykseen kovin tyytyväinen. Siinä mielessä, kuten myönsittekin vesivoiman hyvät ominaisuudet, kyllä minä ihmettelen, että te ette ole uskaltaneet hallituksenne ministereitä vastustaa. Mutta toisaalta, kun katsoo tätä teidän toimintaanne, niin ei se minua suoranaisesti yllätäkään.

15.26 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Vartialle ja miksei muillekin vihreille tässä kohtaa kysymys, että jos te niin kovasti vastustatte niitä hiilidioksidipäästöjä ja muitakin ilmastopäästöjä, niin miksi te samaan aikaan vastustatte ydinvoimaa, jopa niin paljon, että vihreät ovat kävelleet hallituksesta ulos ydinvoiman lisärakentamisen takia. Tässä nyt taidetaan tulla siihen ideologiaan, että ne energiamuodot kelpaavat, jotka ovat mieleisiä. Ideologioiden pohjaltako täällä tehdään päätöksiä vai tosiasioiden? Kummin tämä nyt menee?

15.27 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Vihreät kannattavat kaikkea ilmastoystävällistä ja ympäristöystävällistä energiantuotantoa. Me haluamme, että näistä molemmat ehdot toteutuvat yhtä aikaa.

Mitä tulee ydinvoimaan, niin arvoisa edustaja Mäkelä ja kaikki muutkin perussuomalaiset, on hyvä muistaa se tuotannon koko elinkaari alkaen uraanin louhinnasta päättyen ydinjätteen loppusijoitukseen. Tuolle välille niin Suomen sisällä kuin Suomen rajojen ulkopuolellakin sisältyy sellaisia ympäristöriskejä, joita emme voi hyväksyä, ja siitä syystä ydinenergian tuotanto koko elinkaari huomioiden ei ole kestävä, ympäristöystävällinen ratkaisu. Sitten meillä on Suomessa erilaisia ydinvoimahankkeita. On jopa sellaisia, jotka ovat vielä tavallistakin vähemmän hyväksyttäviä, kuten vaikkapa Fennovoima-hanke siellä Pyhäjoen Hanhikivenniemellä, jossa nämä ympäristölliset näkökulmat ovat monelta osin niin pöyristyttäviä, että tässä nyt ei ehkä se 5 minuuttia riitä niiden kaikkien esille tuomiseen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 149/2017 vp
Valiokunnan mietintö UaVM 2/2018 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Ensinnäkin päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 2/2018 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta sekä siihen sisältyvästä yhteisestä tulkitsevasta välineestä siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Keskustelu

15.29 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Kauppasopimusten tulisi edistää ihmisten ja ympäristön hyvinvointia. On kuitenkin syytä pelätä, ettei CETA-sopimus tekisi näistä kumpaakaan.

Eduskunnan valiokunnassa on kuultu hyvin kriittisiä arvioita CETAan sisältyvästä investointituomioistuinjärjestelmästä, joka supistaa kansallisen demokratian alaa ja antaa lisää valtaa monikansallisille yrityksille.

Vaikka hallitus kuinka väittää toisin, ei sopimus onnistu takaamaan valtioiden säätelyoikeutta esimerkiksi ympäristönsuojelun, elintarviketurvallisuuden tai työelämäoikeuksien edistämiseksi. Parannuksista huolimatta CETA toistaa kauppa- ja investointisopimuksista tutun virheen: siinä missä sijoittajien oikeuksia koskevat pykälät ovat sitovia ja sanktioituja, on ihmisten ja ympäristön hyvinvointia koskevat osiot sijoitettu niin sanottuun kestävä kehityksen kappaleeseen, joka on pelkän hyvän toivon varassa.

Kaiken huipuksi mahdollinen, joskin epävarma, lisävauhti Euroopan talouskasvulle olisi parhaimmillaankin pieni: pitkällä aikavälillä puhutaan ehkä noin 0,02 prosentin lisästä bruttokansantuotteeseen. Ja tämän mitättömän lisän takia te olette nyt valmiita siirtämään pois kaiken keskeiseltä julkiselta vallalta.

Arvoisa puhemies! Entisenä pääluottamusmiehenä ja ay-toimijana minun on helppo ymmärtää myös niitä lukuisia eurooppalaisia ammattiliittoja, jotka ovat voimakkaasti arvostelleet CETA-sopimusta. CETAn kaltaiset kauppasopimukset hyödyttävät aina joitakin mutta heikentävät vastaavasti joidenkin toisten asemaa. Tyypillisesti ne kasvattavat tuloeroja, hyödyttävät enemmän pääoman haltijoita kuin työntekijöitä, ja siirtävät varsinkin matalammin koulutettujen työpaikkoja maasta ja alueesta toiseen. CETAnkin vaikutusarvioissa on todettu, että se sekä uudelleenjakaisi omaisuutta pääoman haltijoille että kasvat- taisi paljon ja vähän koulutettujen työntekijöiden välisiä palkkaeroja. Yhteiskunnallinen eriarvoisuus siis kasvaisi. Vaikutusten mukaan ihmisarvoisia työpaikkoja syntyisi sopimuksen mukaan häviävän pieni määrä. Euroopan parlamentin työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta suosittikin, ettei CETAA tulisi näistä syistä hyväksyä — siis sosiaaliasioiden valiokunta muistutti, ettei CETAA tulisi näistä syistä hyväksyä.

Vasemmistoliitto on samaa mieltä. CETA-sopimuksen mahdolliset hyödyt ovat epäsuhteessa siihen sisältyvien huomattavien riskien ja uhkien kanssa.

Arvoisa puhemies! Esitän vastalauseen mukaisesti, että sopimus ja laki hylätään.

15.33 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Kaupan edistäminen EU:n ja Kanadan välillä ja kaupan esteiden poistaminen on sinänsä myönteistä, mutta CETA-sopimukseen liittyy merkittäviä ongelmia erityisesti siihen sisältyvän investointisuojaan takia. Investointisuoja sellaisenaan on sinänsä erillinen osa tässä kauppasopimuksessa, ja kauppasopimus voitaisiin aivan hyvin tehdä ilman investointisuojaakin. On siis ihmeellistä, että vaikka tähän investointisuojaan sisältyy merkittäviä ongelmia, se halutaan silti runnoa tässä samassa yhteydessä läpi ja ottaa suuria riskejä verrattain pienien hyötyjen tähden.

Arvoisa puhemies! Sopimukseen sisältyvä uusi versio pysyvästä investointituomioistuimesta on avoimempi ja parempi kuin aiempi versio välimiestuomioistuimesta, mutta investointisuojaan liittyviä keskeisiä ongelmia ei ole ratkaistu. CETA-sopimus ohittaa kansalliset tuomioistuimet ja antaa ulkomaisille sijoittajille oikeuksia, joita kotimaisilla sijoittajilla tai kansalaisilla ei ole. Kanadalaiselle sijoittajalle annetaan oikeus nostaa kanne in-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

vestointituomioistuimeen EU-valtiota vastaan, mikäli se katsoo valtion toiminnan loukanneen sen oikeuksia, mutta kotimaisella sijoittajalla ei ole vastaavaa mahdollisuutta. Myöskään valtiot, kansalaiset tai muut toimijat eivät voi haastaa yrityksiä investointituomioistuimeen sopimusrikkomus- tai väärinkäytöstilanteissa.

EU ja Kanada ovat vakaita oikeudenkäyttöalueita. Ei ole kestäviä perusteita sille, miksi ulkomaisille sijoittajille luotaisiin kansallisen oikeuden ohittava tuomioistuinjärjestelmä. Vähintäänkin tulisi olla niin, että investointituomioistuin ottaisi asian käsiteltäväksi vasta, kun asia on ensin käynyt läpi kaikki kansalliset oikeusasteet, ja tuomioistuimeen tulisi olla yhtäläinen pääsy eri toimijoilla.

Arvoisa puhemies! Vaikka sopimus teknisesti ottaen mahdollistaisi esimerkiksi ympäristö- ja työsuojelumääräysten kiristämisen, tosiasiallisesti ehdotettu järjestelmä uhkaa kaventaa demokraattista päätöksentekovaltaa. Riski kalliista ja pitkistä oikeusprosesseista voi vaikuttaa valtiolliseen tai alueelliseen päätöksentekoon, kun päättäjien ja virkamiesten pitää huomioida kanadalaisten sijoittajien intressi. Sopimukseen sisältyvä reilun kohtelun periaate on jäänyt edelleen niin epämääräiseksi, että se voi mahdollistaa myös ympäristön kannalta perusteltuun tai muuten yleisen edun mukaisen sääntelyyn puuttumisen. Esimerkiksi Pohjois-Amerikan NAFTA-sopimuksessa on vastaavat tasapuolisen kohtelun periaatteen kirjaukset, ja siellä sitä on tulkittu niin, että tosiasiallinen ympäristösääntelyvalta on kaventunut, ja sama uhka on CETA-sopimuksen kohdalla, valitettavasti.

Vaikka kanteet eivät menestyisi, muodostaa jo kalliiden ja hankalien oikeusprosessien uhka tilanteen, jossa demokraattisen päätöksenteon ala käytännössä voi kaventua. Uhka sääntelyvallan kapenemisesta ei ole täysin hypoteettinen, sillä useissa maissa on nähty, että esimerkiksi tupakka- ja kaivosyhtiöt nostavat kanteita toimialoja sääteleviä valtioita vastaan investointisopimusten nojalla, ja tämä voi aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia Suomelle, jossa kaivosteollisuutta on paljon. Jos esimerkiksi kaivoslakia haluttaisiin tulevaisuudessa tiukentaa ympäristömääräyksien osalta, voidaan olla siinä tilanteessa, että tämä tulee sitten testattavaksi kanadalaisten kaivosyhtiöiden toimesta, jotka nostavat kanteen Suomea vastaan. Ja vaikka kanne ei menestyisi, niin se jo itsessään luo kustannuksia ja voi sitä kautta myös estää uutta sääntelyä.

Haluaisin oikeastaan esittää kysymyksen, että jos mitään huolia sääntelyvallan kapenemisesta ei ole, niin miksi ulkoasiainvaliokunta on todennut lausumassaan, että kaivoslakia olisi muutettava pikaisesti ennen CETAn sijoittajansuojan voimaatuloa. Mielestäni se vahvistaa tämän näkemyksen siitä, että sääntelyvalta uhkaa kaventua ja siihen on olemassa tosiasiallinen riski.

Arvoisa puhemies! CETA-sopimukseen sisältyy erityinen tulkintainstrumentti, jonka tarkoituksena on poistaa huoli liittyen valtioiden sääntelyoikeuteen. Tulkintainstrumentti on tervetullut, mutta on epäselvää, mikä sen sitovuus suhteessa itse sopimuksen kirjauksiin lopulta on ja kuinka sitä tullaan tulkitsemaan investointituomioistuimessa. Tulkintainstrumentti ei myöskään poista yrityksen mahdollisuutta nostaa kanteita ja siten vähintäänkin epäsuorasti vaikuttaa julkiseen valtaan.

Kokonaisuudessaan CETA-sopimuksessa tulisi saattaa yritysten oikeudet ja velvollisuudet nykyistä parempaan tasapainoon. On ongelmallista, että yritysten ja sijoittajien oikeudet ovat sitovaa sääntelyä mutta velvollisuudet koskien esimerkiksi ympäristöä ja työntekijöiden suojelua sisältyvät niin sanotun kestäväen kehityksen kappaleisiin, joihin ei liity sanktiomenettelyä toisin kuin valtiolle asetettuihin velvoitteisiin. Eli vastuut ja velvoitteet ja oikeudet ovat epätasapainossa.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Arvoisa puhemies! CETA-sopimus edistää alueiden välistä kauppaa ja taloudellisia suhteita ja voi siten hyödyttää alueiden yrityksiä ja taloutta. Toki hyödyt jakaantuvat epätasaisesti, Kanada on tässä isompi voittaja, ja myös EU:n sisällä hyödyt jakautuvat epätasaisesti. Mutta ennen kaikkea on muistettava, että CETA-sopimuksen mukanaan tuomat taloudelliset hyödyt olisivat saavutettavissa myös kestävämmällä ja demokraattisemmalla sopimuskokonaisuudella, mikäli sijoittajansuojaan ja kestävä kehityksen sopimusvelvoitteiden sitovuuteen liittyvät ongelmat ratkaistaisiin. Etenkään lyhyellä aikavälillä sopimuksen taloudellisia vaikutuksia ei voi pitää niin merkittävänä, etteikö demokratian ja kestävä kehityksen kannalta keskeisten ongelmien korjaamiseen olisi aikaa ja perusteita.

15.39 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vapaakauppa on hyvä asia, mutta ylikansallinen tuomiovalta ja ulkomaalaisten kaivos- sekä muiden yhtiöiden oikeus hyväksikäyttää kaivosyhtiöiden tapauksessa Suomen malmivaroja ovat huonoja asioita. Tässä tulikin kietytysti se, mikä tässä CETA-sopimuksessa on niin perustavalla tavalla viialla, ettei tällaista ota tai jätä -pakettia voi ottaa, vaan se pitää jättää. Trumpin valtaannousu USA:ssa onneksi jo TTIP:n jäädyttikin. Nyt olemme tämän sopimuksen edessä.

Nämä ongelmat on tunnistettu niin asiaan liittyvässä julkisessa keskustelussa kuin myös valiokunnan mietinnössä sekä useiden eri valiokuntien lausunnoissa. Täytyykin ihmetellä, että vaikka ongelmat ovatkin tiedossa, niille kuitenkin ei aiota tehdä mitään muuta kuin vain todeta niiden olemassaolo. Ei lauseke siitä, että kaivoslainsäädäntöä tulisi valmistella kiireesti, tätä sopimusta pelasta. Itseltäni ainakin puuttuu luottamus siihen, että hallitus ylipäänsä tulisi toimimaan niin, että kaivoslainsäädäntöä tiukennettaisiin, kun ei sitä tähänkään mennessä ole tiukennettu.

Kuitenkin tosiasia on se, että ilmeisesti tätä sopimusta pärjätään, muunkinlaiset järjestelyt ovat mahdollisia, joten ei tähän pidä huonoin ehdoin suostua. Kyllä sieltä löytyy uusi nöyryys neuvotteluun, kun vaan sanotaan, että tämän osalta nyt meni uusiksi. Niinpä kannatankin esitettyä hylkäysehdotusta.

15.40 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Vapaakauppa on hyvä asia, mutta sen varjolla tehtävät heikennykset esimerkiksi ihmisten terveyteen tai ympäristönsuojeluun eivät sitä ole. CETA-sopimuksen suurin ongelma on sopimuksen investointisuoja, joka antaa ulkomaalaisille sijoittajille mahdollisuuden viedä uudet kansalliset lait, viranomaispäätökset tai tuomioistuinratkaisut arvioitaviksi ylikansalliseen riitojenratkaisuelimeen. Menettelyä on matkan varrella parannettu, mutta perusongelmat pysyvät eikä niitä ole selvitetty riittävästi. Se on kallis ja yksipuolinen. Jo tällaisten oikeustoimien uhka voi toimia jarruna, joka hidastaa esimerkiksi ympäristöä ja työntekijöitä suojelevien lakien kehittämistä.

CETAssa turvataan ensisijaisesti tehokkaasti sijoittajan oikeudet. Sen sijaan kestävä kehityksen, työsuojelun ja ympäristönsuojelun edistäminen jää julkilausuman tasolle. Näiden pitäisi olla tasapainossa.

Arvoisa puhemies! Otan esimerkin investointisuojaan keskeisesti liittyvästä ongelmasta kaivosteollisuuden puolelta:

On nimittäin niin, että kun eduskunta on nyt saanut tämän hallituksen esityksen CETA-sopimuksen hyväksymisestä, samalla se veisi niin paljon valtaa Suomen hallintoviranomaisilta, tuomioistuimilta ja eduskunnalta, että voi tapahtua varsinkin tuolla Pohjois-Suomessa vaikkapa mitä vain. Helsingin yliopiston kansainvälisen oikeuden professori Martti

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Koskenniemi sanoo, että tämä sopimus antaa ulkomaiselle investoijalle mahdollisuuden painostaa suomalaisia viranomaisia ja lainsäätäjiä.

Konkreettisimmin sopimuksen ennakoidaan näkyvän kaivostoiminnassa. Kanadassa esimerkiksi on useita suuria kaivosyhtiöitä, joilla on mielenkiintoa toimia Suomessa ja jotka jo toimivatkin. Nykyisin esimerkiksi kanadalainen First Quantum Minerals toimii Pyhäsalmen kaivoksella Pohjois-Pohjanmaalla ja omisti aiemmin myös Sodankylän Kevitsan kaivoksen. Kittilän Suurikuusikossa kaivos on niin ikään kanadalaisen Agnico Eaglen omistuksessa. Nivalassa Pohjois-Pohjanmaalla puolestaan toiminut kanadalaisen Belvedere Miningin Hituran kaivos on ajautunut konkurssiin, ja alueen ympäristöongelmat jäivät veronmaksajien maksettaviksi. Uusimpana ja ehkä pöyristyttävimpänä esimerkkinä monikansallinen Anglo American -kaivosyhtiö haluaisi avata kaivoksen Viiankiaavan Natura-suojelualueelle — kupari-nikkelikaivoksen Natura-alueelle. Tällaista menoa.

Investointisuojujamekanismin myötä nämä yritykset voisivat vaatia korvauksia, jos kohdemaata esimerkiksi muuttaa lainsäädäntöään investoijien kannalta epäedulliseen suuntaan. Tällainen muutos voisi olla esimerkiksi ympäristölainsäädännön kiristäminen tai vaikkapa vihreiden esittämä louhintaveron käyttöönotto. Suomen kaivoslakia on pidetty kansainvälisesti vertailtuna leppoisana, ja CETA-sopimuksen myötä kanadalaiset kaivosyhtiöt voisivat pahimmillaan estää kaivoslainsäädännön muutokset jopa 20 vuodeksi. Investointisuojujapimuksen mukaan nimittäin irtisanomisajat ovat enimmillään 20 vuotta.

Kanadalaisten kaivosyhtiöiden ylivoimalla estääkseen eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on todellakin ehdottanut, että kaivoslain tiukentaminen tulee tehdä vielä tällä vaalikaudella, ennen kuin CETA-sopimus tulee voimaan. Huomionarvoista on, että ulkoasiainvaliokunnassa tätä lausumaa ehdottivat kaikki valiokunnan jäsenet, myös keskusta ja kokoomus. On jopa arvioitu, että kyseessä on todennäköisesti tiukin lausunto, mitä kaivoslaista on tässä eduskunnassa koskaan sanottu. Vaalikautta on kuitenkin jäljellä alle vuosi. Näyttää siltä, että aikataulusta tulee todella riipeä.

Arvoisa puhemies! Muun muassa näillä perusteilla kannatan edustaja Myllykosken tekemää hallituksen esityksen ja siis tämän talous- ja kauppasopimuksen hylkäysehdotusta.

15.45 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Tämän asian eduskuntakäsittely on valitettavasti täysi vitsi — täysi vitsi. Suomi on jälleen EU:n mallioppilana hyväksymässä jotain, mitä EU:sta tänne annetaan. Tämä on osoitus Suomen täydellisestä alistumisesta Euroopan unionin tahtoon. Perustelen tätä kahdella seikalla.

Ensinnäkin lakivaliokunta, jonka jäsen olen, on hyvin yksimielisesti käytännössä pyrkinyt sen käytettävissä olevin keinoin estämään tämän investointituomioistuimen synnyn alusta asti, vuosikausia, useissa lausunnoissa.

Ja toisena asiana se kaikkein härskein: Euroopan unioni sisällytti nämä määräykset tästä tuomioistuinjärjestelmästä tähän sopimukseen ilman, että yhdelläkään Euroopan unionin jäsenvaltiolla oli käytännössä mahdollisuutta vaikuttaa siihen. Ei ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa siihen sisältöön, tämä on jouduttu toteamaan. Onhan tämä käsittely ihan täysi vitsi.

Se, mikä tässä keskustelupuolella on tullut esiin, minkä takia tämä on kansalle selvästi vaikea asia, on se imagopolitiikan nousu, että käytetään sanaa ”vapaakauppa”. ”Vapaakauppa” on sana, joka lähtökohtaisesti viittaa positiiviseen asiaan: vapaisiin, toimiviin markkinoihin. Nyt kuitenkin tämä esitys osoittaa, että vapaakauppa on näköjään hyvin suhteellinen käsite. Tässä Suomea myydään kyllä halvalla, ja on hyvin surullista nähdä tämä

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

tyhjä täysistuntosali, kun näin tärkeää asiaa ja näin suurta vedätystä käsitellään. Yhtä surkeaa on se, että hallituspuolueiden edustajilta ei ole saatu oikeastaan edes vasta-argumentteja näihin täällä esitettyihin asioihin.

On aika hyvin aikaisemminkin puheenvuoroissa jo otettu esiin se ongelma, että suuryritysten painostusasema ja painostusvalta valtioihin nähden kasvaa kohtuuttomasti. Siitä on nähty jo vastaavista sopimuksista esimerkkejä. Pitää paikkansa, että kanadalaiset kaivosfirmat esimerkiksi varmasti betonoivat asemansa Suomessa tämän myötä. On hyvin ongelmallista tehdä tällaisia suuria kansainvälisiä sitoumuksia, koska näiden myötä meidän ehkä tulevaisuudessa tarvitsemat lakimuutokset, kansallisen edun mukaiset lakimuutokset, estetään jo ennakolta, ja silloin me menetämme meidän itsemääräämisoikeutta. Me menetämme meidän itsemääräämisoikeutta tässä jo, kun siirretään tuomioistuinjärjestelmää, mikä on tässä ehkä kaikkein näkyvin itsemääräämisoikeuden menetys. Tämä on valtava epäluottamuslause suomalaisille tuomioistuimille.

Näillä perustein myös minä kannatan tämän lakiesityksen ja sopimuksen hylkäämistä.

15.49 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kanadan ja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä allekirjoitetun laajalaian talous- ja kauppasopimuksen eli niin kutsutun CETA-sopimuksen sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Kuten edustaja Tavio erittäin hyvässä puheenvuorossaan äsken toi esille, perussuomalaiset kannattavat kaupan esteiden purkamista ja vapaata kauppaa, mutta Suomen kansallinen etu on kuitenkin asia, joka meidän täytyy aina ensimmäisenä ottaa huomioon. Tehtyjen arvioiden perusteella CETA-sopimuksen vaikutukset bruttokansantuotteeseen olisivat kuitenkin erittäin marginaalisia. Sitä vastoin Kanadan ja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välinen talous- ja kauppasopimus — jos se hyväksytään täällä eduskunnassa tulevassa äänestyksessä — on viemässä merkittävää päätösvaltaa rajojemme ulkopuolelle välimiesmenettelyn kautta. Tästä aiheestahan käytiin vakava ja pitkä keskustelu jo viime viikon keskiviikkona ensimmäisessä käsittelyssä, ja me toimimme nämä näkökohdat jo hyvin vahvasti silloin esille.

Arvoisa puhemies! Kuten asiantuntijalausunnoissa on todettu, CETA-sopimuksen myötä perustettavalle investointituomioistuimelle oltaisiin nyt siirtämässä Suomen merkittävää oikeudellista päätösvaltaa ja sitä kautta sopimuksen monet sinänsä hyvätkin puolet häviävät vallan siirron tuomien riskien varjoon. Sijoitusriitoja koskevan päätösvallan vieminen kansainväliseen menettelyyn kaventaisi merkittävästi erityisesti Suomen eduskunnan ja myös suomalaisten viranomaisten toimivaltaa. Mielestämme paljon parempi ratkaisu olisi, jos osapuolet yksinkertaisesti ilmaisisivat luottamuksensa tuomioistuimiensa kykyyn ratkaista investointiristiriidat ja erityisessä tilanteessa valtiot voisivat sopia, että riita ratkaistaisiin perinteisessä valtioiden välisessä välimiesmenettelyssä.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisesti monella maalla on hyvinkin kirveleviä kokemuksia siitä, että ylikansalliset suuryritykset ovat haastaneet niitä ylikansalliseen tuomioistuimeen. Tämä esitys lisäisikin ainoastaan yksityisen sektorin vaikutusvaltaa riita-asioissa, ja se asettaisi sopimuksen osapuolina olevat valtiot huomattavasti heikompaan asemaan.

Arvoisa puhemies! Tällainen kotimaisen oikeuslaitoksemme väheksyminen ei ole Suomen kansallisten etujen mukaista, ja sen vuoksi perussuomalaiset eivät voi hyväksyä esitettyä CETA-sopimusta ja siihen liittyvää lakiehdotusta.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

15.52 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vapaakauppa ei saa tarkoittaa vapaata rahastusta.

Mutta on yksi asia tässä keskustelussa muistettava: Se, että me olemme täällä Suomessa toivoneet kovasti kansallisten kaivosyhtiöiden syntymistä mutta tässä maassa valitettavasti ei ole niin paljon pääomia ollut, että me olisimme saaneet synnytettyä niitä tänne. On ollut selvää, että alaan, joka on investointi-intensiivinen — eli vaaditaan hirvittävästi pääomia, jotta voidaan edes tarkastella, onko kannattavaa lähteä harjoittamaan kaivostoimintaa — menee kymmeniä miljoonia euroja. Joten haluan tässä nyt kuitenkin tuoda sen, että kestävästi ja hyvin hoidettu kaivannaisteollisuus, vaikka se sitten tulisi vaikkapa sieltä Kanadasta, tuo kyllä työllisyyttä ja hyvinvointia tähän meidän suomalaiseen yhteiskuntaan.

Tärkeintä olisi vaan huomioda, että jos, ja toivottavasti, lähdetään kaivoslakia uudistamaan, niin siellä pitäisi olla nämä ympäristökysymykset kärjessä. Eli alalta pitäisi edellyttää uuden kaivoksen avaamisen yhteydessä vakuutuksen ottamista, jotteivät ympäristövahingot jää Suomen valtion maksettavaksi. Huonoimpana esimerkkinä on Nivalan kaivos, jossa yrityskauppojen jälkeen toimintaa harjoitettiin, ja ne kaikki ympäristövahingot jäivät sitten Suomen valtion maksettavaksi.

On aivan selvää, että kaivosyhtiö ei maksa vuosikausiin veroja, kun ne investointikustannukset ovat olleet niin kalliita. En tiedä, mitä tämän vapaakauppasopimuksen myötä tulisi, mutta tällä hetkellä kanadalaisen kaivosyhtiön, oman käsitykseni mukaan ja tietämykseni mukaan, pääkonttorin pitää sijaita Suomessa, jolloin vero maksetaan täällä tulevasta tuloksesta Suomeen.

Valitettavasti tapahtuu niin, että koska Ruotsissa ei vastaavaa lainsäädäntöä ole, Suomesta siirretään ruotsalaiseen tytäryhtiöön rahaa, koska voimme täältä Ruotsiin siirtää ja Ruotsista voidaan sitten siirtää Kanadaan, voidaan tehdä siirtoja. Tämä tulppa pitäisi ehkäistä, jotta me voisimme puhua rohkeammin siitä, että kaivannaisteollisuus, vaikka se on ulkomaalaisessa omistuksessa, tuottaa hyvinvointia tähän maahan.

Ympäristökysymykset, verotus ja se, että me tällä hetkellä puhumme kuparista ja nikkelistä... Haluan muistuttaa, että suomalainen jatkojalostusteollisuus tässä maassa — Harjavallassa ja niin edelleen — tuottaa hyvinvointia niillä paikkakunnilla, ja se on kaivostoiminnan jatke. Nyt käsittelyssä olevassa lainsäädännössä on oikeusturva, joka pitää säilyttää kansallisissa käsissä.

15.55 **Leena Meri ps:** Arvoisa rouva puhemies! Olen siitä samaa mieltä kuten moni puhuja tässä, että totta kai meidän tulee yrittää purkaa kaupan esteitä ja kauppaa tulee käydä ja se on Suomelle hyvä asia, mutta tässä keskustelussa on hyvin vahvasti noussut nimenomaan Suomen kansallisomaisuuden ja luonnonvarojen käyttö. Se on sellainen asia, että jos sinne esimerkiksi kaivoslainsäädännön ja kaivostoiminnan kautta tulee vahinkoja, ne ovat pysyviä vahinkoja mutta vahingonaiheuttaja saattaa panna pillit pussiin ja palata omaan kotimaahansa rauhaisaan luontoon ja vahingot jäävät sitten tänne meidän maksettavaksemme ja myös kärsittäväksemme monella tavoin.

Tein maaliskuussa ministeri Tiilikaiselle kysymyksen tilanteesta, joka oli vuonna 2015. Tämä tuli esille ympäristöministeriön kansliapäällikkö Hannele Pokan vuosi sitten Suomen Kuvalehdelle antamassa haastattelussa, jossa hän muistutti minuakin siitä, että kanadalainen kaivosyhtiö Belvedere Mining joutui konkurssiin Nivalassa ja meille veronmaksajille jäi sitten useiden miljoonien eurojen maksu maksettavaksi. Tämä johtuu siitä, että

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

vaikka on tämmöinen vastuujärjestelmä, niin näitä varoja ympäristövahinkojen torjuntaan ei voi käyttää konkurssitilanteessa. Tämä tuli erittäin kalliiksi Suomelle.

Ministeri sitten tuossa vastauksessaan minulle maaliskuussa kertoi, että on tulossa ympäristönsuojelulakiin toimivaltuuksien tehostamista ja ympäristövastuiden selkeyttämistä konkurssitilanteissa, mutta nämä lakihankkeet ovat vasta valmisteilla, ja ministerin arvion mukaan tämä konkurssiasia tulee joko tässä vuoden 2018 syksyllä tai sitten keväällä.

Kuten tässä edellisessä puheenvuorossakin on todettu, niin investointisuoja tarkoittaa juuri sitä, että jos joku tänne nyt investoi ja meillä on tietynlainen lainsäädäntö, niin hän voi mahdollisesti luottaa siihen, että siihen ei tule muutoksia. Jos meillä on nyt keskeneräisiä, oman kansallisomaisuutemme turvaamiseksi vireillä olevia lakihankkeita, niin tästä voi tulla meille ongelmia.

Kyllä minun ja perussuomalaisen mielestä tämä asia ja nämä ympäristövahinkoihin liittyvät asiat pitää saattaa ajan tasalle, ennen kuin me voimme hyväksyä tätä CETA-sopimusta. Näillä perusteilla perussuomalaiset kannattavat lakiehdotuksen hylkäämistä.

15.58 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten ulkoasiainvaliokunta mietinnössään toteaa, tämä sopimus on tietenkin Suomen kannalta siinä mielessä hyvä, että tämä on Euroopan unionin ja Kanadan välinen sopimus, joka kuitenkin on aika tiukan seulan läpi mennyt. Esimerkiksi tämä pelko siitä, kun monihan on pelännyt näitä välimieskäsittelyjä erilaisissa kansainvälisissä kauppariidoissa osapuolten välillä, mutta tässä hän nyt on menty sellaiseen pysyvään tuomioistuinjärjestelmään, jossa on vielä valitusmahdollisuus. Elikkä kyllä tässä on menty eteenpäin.

Sekin, että Suomi on ulkomaankaupasta riippuvainen valtio, on meidän syytä pitää mielessämme. Jos ulkomaankauppa ei meillä käy, me emme täällä ikävä kyllä pärjää pesemällä toistemme paitoja, vaan kyllä ulkomaankaupan on toimittava ja satamissa on tapahduttava, jos mieli päästä elintasoamme parantamaan ja velkojamme maksamaan.

Kun käymme kauppaa esimerkiksi Kanadan kanssa, se avaa meille myös valtavia mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Kuten tiedämme, Kanada on valtio, jossa on aivan valtavat luonnonvarat. Se näkyy muun muassa kaivosteollisuudessa, metalliteollisuudessa. Sitten siellä on valtavat puuvarannot, ihan käsittämättömän suuret metsäalueet on siellä käytettävissä. Suomella on paljon metsäosaamista ja nykyaikaista metsäosaamista esimerkiksi nyt energian ja nestemäisten polttoaineiden tuotannossa taikka sitten esimerkiksi uusien materiaalien tuotannossa eri muodoissaan. Sitähän Suomi kehittää koko ajan. Olemme saaneet jo joitakin tällaisia läpilyöntejä sillä alueella, että olemme luoneet uusia materiaaleja muun muassa korvaamaan muovia.

Pitäisin tätä aika tärkeänä, että me emme lähde joka paikassa näkemään kauheita mörköjä, kun tämäkin sopimus on huolella käyty läpi Suomessa eri eduskunnan valiokunnissa, kuten ulkoasiainvaliokunnassa, talousvaliokunnassa ja niin edelleen, ja sitten Euroopan unionissa tähän on myös huolellisesti suhtauduttu eikä ole nähty mitään sen suurempia pelkoja. Totta kai jokaiseen sopimukseen liittyy aina pienet riskinsä, se on selvä asia, mutta emme me sillä elä, jos jokaista mörköä pelkäämme: sinne aikaa pian nälkä tulla.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, kun puhutaan kaivostoiminnasta ja siitä valittelemme täällä, että kun emme suomalaista kaivostoimintaa ole saaneet aikaiseksi: ihan oma viikammehan se on. Meidän pitäisi kylmänviileästi toimia, niin kuin esimerkiksi Ruotsi on toiminut. Kaikki merkittävät kansallisvarallisuuteen kuuluvat malmiot, mitä Suomesta löytyy, pitäisi määrätietoisilla kansallisilla toimilla ohjata suomalaisille yrityksille, perus-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

taa se valtiollinen kaivosyhtiö, niin kuin LKAB Ruotsissa on. Minkä tautta me täällä itemme sitä tilannetta, että kun kaikki on mennyt ulkomaille? Se on aivan sama asia: Jos isännällä on talo ja sillä on liiteri tyhjänä eikä ole halkoja ja kaveri valittaa tyhjää, että kun minua yöllä kylmää, niin kenen vika se on? Ei se varmaan naapurin vika ole, vaan kyllä talon isännän pitää toimia niin, että liiterissä on halkoja ja talossa on lämmintä. Minusta tällainen keskustelu, kun itse olemme aiheuttaneet kaivospuolella tämän tilanteen — kaikkien kannattaa muistaa se vanha kaivosmiesten totuus, että sitä, mitä emme voi kasvattaa, on kaivettava.

16.01 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen puhui siitä, että elämme globaalissa maailmassa ja tarvitsemme kauppaa, ja sitähan esimerkiksi perussuomalaiset eivät suinkaan kiistä. Edustaja Hoskonen puhui myös siitä, ettei pidä nyt nähdä mitään mörköjä ja tässä on tämmöisiä pieniä riskejä, että mehän voisimme toimia, jos ymmärsin oikein, perustamalla tämmöisen valtion kaivosyhtiön ja ohjaamalla sinne kaikki investoinnit kaivoshankkeissa, jos näin ymmärsin. No, sepäs juuri tässä onkin, että meillä on ongelmia täällä lainsäädännössä, kuten esitin, muun muassa täällä konkurssipuolella, kuten kansliapäällikkö Pokkakin on kertonut, ja nämä ovat olemassa. Ja kun tämä sopimus tulee voimaan, niin siellä on tämä investointisuoja, joka voi aktualisoitua siinä, jos me muutamme meidän lainsäädäntöä. Sitähän tässä juuri peräänkuulutetaan, että meillä pitäisi olla hyvä lainsäädäntö, jotta me voimme sopimuksia siihen päälle tehdä.

Eihän se nyt mikään pieni asia tai pikkumörkö ole, jos meille jää miljoonien vahingot, kuten tässä esimerkissä, jonka edellisessä puheenvuorossa toin esille. Vuonna 2015 meillä jäi veronmaksajien niskaan monen miljoonan, oliko nyt 5 miljoonan, euron vahingot — ei kai se nyt mikään pikkuasia ole? Ja kuitenkin jos miettii sitä asiaa niinpäin, että ei ole kysymys autokaupasta tai jostakin pienemmästä asiasta vaan jos ympäristö vahingoittuu ja tuhoutuu, niin sitä ei monesti voi edes rahalla korvata, vaikka sinne pantaisiin 10 miljardia. Se on epäoikeudenmukaista, jos se vielä sitten kuitenkin jää suomalaisille veronmaksajille ja se, joka sen tuhon on aiheuttanut, pötkii sinne Kanadaan pois.

Minun mielestäni näihin pitää suhtautua kuitenkin vakavasti. Mielestäni hallituksella on ollut nyt tässä viime aikoina — ymmärrän toki sen, että on paineita ja vaalikausi on loppumassa — monessa keskustelussa sellainen asenne, että ”nyt vain vauhdilla eteenpäin ja kyllä näitä sitten korjailtaan, ei saa nyt mörköjä tuoda esille, nyt vain vauhti päälle ja, kuule, kivat pöhinät”. Mutta nyt täytyy ottaa ihan rauhallisesti ja myös miettiä, mitä vaikutuksia sillä on tulevaisuuteen. Me päätämme asioita kymmeniä vuosia eteenpäin emmekä vertaile niitä semmoisiin pikkuasioihin, kuten joihinkin naapureihin, vai mitä tuossa edustaja Hoskonen nyt puhui. Tämä on mittava asia, nämä ovat pysyviä vahinkoja luonnolle.

16.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kannattaa muistaa myös se, niin kuin jo sanoin, että me olemme edelleenkin viennistä riippuvainen valtio. Jos ei ulkomaankauppa käy, niin meidän käypi täällä pikkuhiljaa huonosti.

Aivan kuten ulkoasiainvaliokunta täällä mietinnössään on todennut, tämä CETA-sopimus, mistä nyt keskustelemme, on kansainvälisen kauppajärjestelmän nykyisessä haastavassa tilanteessa positiivinen signaali, joka tarjoaa kauppapolitiikassa vastavoimaa erityisesti Yhdysvaltojen sisäänpäin kääntymiselle, ja tämä CETA-sopimus nimenomaan avaa pääsyn sinne samalle mantereelle Pohjois-Amerikkaan. Kun me rupeamme käymään entistä enemmän kauppaa Kanadan kanssa, se on aivan varmaa, että se pikkuhiljaa luo pai-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

netta myös Yhdysvalloissa sille, että, hyvänen aika, he eivät voi jäädä Euroopan unionin kanssa paitsioon. Kyllä heidän taloutensa kannalta on välttämätöntä, että Yhdysvallat tulee mukaan tähän kaupankäyntiin ja puretaan niitä kaupan esteitä.

Jos joku kuvittelee tässä maailmassa vielä sitä, että rakentamalla kaupalle esteitä ja tekemällä kansainvälinen keskinäinen rauhanomainen toiminta vaikeaksi luodaan uutta elintasoja, niin rohkenen olla siitä asiasta vahvasti eri mieltä.

16.05 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskosen puheenvuorossa tuli esille mielenkiintoinen teema tuosta, mikä on Euroopan unionin motiivi kiirehtiä näitä asioita. Nyt kun EU on tavallaan ottanut siipeensä siinä, että USA on alkanutkin puolustaa omia kansallisia etujaan eikä lähde mukaan jokaiseen Euroopan unionin kotkotukseen, niin yritetään väkisin juntata läpi edes tämä Kanadan asia. Tästä tässä varmaan on Suomessakin kysymys, kun me EU:n juoksupoikina tässäkin olemme.

Nyt sitten herääkin kysymys siitä, jos tulisikin kanadalainen yhtiö Suomeen ja saisi aikaan Talvivaaran kaltaisen katastrofin ja satojen miljoonien laskun suomalaisille veronmaksajille ja ympäristövahingot, joita ei kenties koskaan pystytä korvaamaan, emmekä edes ilman ylikansallisen tuomioistuimen lupaa saisi muuttaa lakejamme tällaisen estämiseksi jatkossa ja sitten tätä asiaa kymmenen vuoden kuluttua tässä salissa joku ihmettelisi, olisikohan kannattanut olla viisas mieluummin ennalta kuin jälkeenpäin.

16.06 Matti Semi vas: Puhemies! Edustaja Hoskonen sai vähän liikkeelle näitä ajatuksia, kun puhuttiin malmivarannoista ja muusta meidän omaisuudesta. Itse edustan semmoista kantaa, että mikä on maassa ja meidän maan alla ja löytyy Suomen maaperästä, on suomalaisten ja Suomen valtion omaisuutta. Näin ollen pitäisi kaivosteollisuudenkin pitää huoli siitä, että se toimisi omavaraisena, meidän omana toimintana, ja rikastaisi meidän omaa teollisuutta ja parantaisi meidän vientiteollisuuden mahdollisuuksia.

Mitä tulee tähän CETA-sopimukseen, niin olen pitkälti sillä kannalla, että kyllä meidän pitää tarkkana olla sen kanssa, että saadaan omat etumme valvottua ja hoidettua eteenpäin ja näin pidetään huolta siitä suomalaisen tiedon ja omaisuuden hallinnasta.

16.07 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa ei tosiaan soisi mentävän tuon vapaakaupan taakse, koska se on itsestään selvää, että olemme vientivetoinen talous ja siinä mielessä tarvitsemme myös ulkomaisia sijoituksia, investointeja Suomeen, jotka sitten vaikuttavat myös meidän vientiimme. Meidän investointitasomme ovat itse asiassa EU-keskiarvoa selvästi alhaisemmat, joten nämä näkökulmat toki puoltavatkin sitä, että erilaista vapaakauppaa lisätään. Vapaakaupan lisääminen on itse asiassa byrokratian purkua, mutta kun täällä ei ole kyse nyt näistä asioista. Eli olisi kyllä ollut kiva nähdä täällä hallituksen edustajilta sellaisia puheenvuoroja, jotka edes näkisivät nämä ongelmat, jotka tässä ovat niin ilmeiset ja on näissä puheenvuoroissa kerta toisensa jälkeen lausuttu.

Ylipäänsä vapaakauppasopimuksiahan on tehty jo kaikenlaisia. Tämäkin sopimus olisi voitu aivan hyvin tehdä tuomioistuinalta luovuttamatta, tätä investointituomioistuinta perustamatta, sillä nyt tämän investointituomioistuimen kautta suuryritykset saavat jo merkittävän painostuskeinonkin. Ja lisäksi ihan varmasti tulee kanteita, kun miettii, että pohjoisamerikkalainen ja suomalainen litigointiprosessi ja litigointikulttuuri ovat täysin erilaisia. Amerikkalaiset tulevat käyttämään armottomasti hyödykseen näitä heikkouksia, mitä

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Euroopan unioni meille tänne väkisin luo ja tyrkyttää. Tämä on aivan se villakoiran ydin tässä.

16.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä omalta osaltani pari huomiota.

Kun puhutaan kansainvälisestä kaupasta, niin meidän on pakko pysyä kisassa mukana. Me joudumme tekemään kansainvälisiä sopimuksia, ja tässä tapauksessa, mistä nyt keskustelemme, CETA-sopimuksesta, todella perustetaan tuomioistuinjärjestelmä, jossa on vielä valitusoikeus. Eli verrattuna siihen, että se olisi ollut vaikka se välimiesmenettely, jossa me todennäköisesti emme pärjäisi, niin tässä kuitenkin Euroopan unionin yhteisvoimin on pystytty luomaan järjestelmä, jossa on pysyvä tuomioistuin ja pysyvät tuomarit ja nimenomaan vielä valitusoikeuskin.

Kun käymme kansainvälistä kauppaa, vaikka myymme tavaroita Kanadaan, teemme sopimuksia, niin totta kai pitää kunnioittaa myös Kanadan lakeja. He elävät siellä omassa lainsäädäntömaailmassaan ja me täällä omassamme, mutta eihän se, hyvänen aika, tarkoita sitä, että meidän tulisi tässä nyt muumioitua tänne ja olla täällä keskenämme ja todeta sitten, että ei mene kovin hyvin, kun ei pysty noita velkojaankaan maksamaan.

Tässä asiassa huomionarvoista on vielä se — kun puhuttiin äsken Talvivaarasta, kaivos-toiminnasta — että Kanada on todellakin kaivostoiminnan jättivaltio maailmassa tällä hetkellä. Ihan selvä ykkönen taitaa olla, kolmen parhaan joukossa on varmasti. Kuitenkin, massiivista kaivosteollisuutta siinä valtiossa on ja hommat osataan. Totta kai sielläkin on ollut vahinkoja ja siellä on ollut ongelmia, mutta esimerkiksi Talvivaarasta puhuminen kuvaa hyvin tätä suomalaista tiedotusilmapiiriä. Talvivaara on nähty semmoisena valtavana mörköinä, ja kun se nyt on saanut asiansa kuntoon ja alkaa pikkuhiljaa tuottaa voittoa, sekin on nähty ongelmana. Mutta samaan aikaan kaksi vuotta sitten Kokemäenjokeen pääsi 66 tonnia nikkeliä — valtava ympäristötuho. Siitä ei ole puhuttu juuri mitään, se ei ole niin mediaseksikäs aihe. Se on mittaluokassaan monta sataa kertaa suurempi onnettomuus kuin Talvivaara, mutta se ei ole mediaseksikäs, se ei kiinnosta ketään, vaikka todellisuudessa tehtiin aivan valtavan paljon suuremmat vahingot kuin mitä Talvivaaralla koskaan on ollut. Talvivaara on saanut asiansa kuntoon, pikkuhiljaa tuottaa voittoa — jos se jotakin närstää, niin so what, antaa olla niin.

Mutta pitäähän meidän joskus itsekkin töitä tehdä ja yrittää suomalaisin voimin pärjätä, kun kuitenkin osaamme tämän homman ja meillä on yksi maailman rikkaimmista kallioperistä, missä on valtavia malmivarantoja tulevinakin vuosina. Siksi, arvoisat kollegat, toivoisin teiltä pikkuisen avarakatseisuutta siinä, että jonakin päivänä perustettaisiin se suomalainen kaivosyhtiö, antakoon sinne vaikka valtio varoja. Mutta kun esimerkiksi edustaja Myllykoski on käyttänyt paljon puheenvuoroja ja vastustanut muun muassa Talvivaaraa ja montaa muuta, niin... [Jari Myllykosken välihuuto] — Pyydän anteeksi, jos olen väärässä. Mutta kun kuitenkin tässäkin asiassa on kriittisiä puheenvuoroja sitä kohtaan, että esimerkiksi Talvivaara on olemassa, niin meidän pitää nyt ottaa rehellisesti käsittelyyn sekin, että kun teemme vaikka nyt kaivostoimintaa, niin totta kai siihen sisältyy pieniä riskejä, ja kun kaivetaan maata auki, niin siihen jonkun mielestä jää ruma jälki. Mutta mikä on sitten se toinen vaihtoehto? Se on se paljon isomman riesan tie.

Toivon, että tämä kansallinen näkökulma olisi joskus vähän parempi. Meidän on kuitenkin sitä ulkomaankauppaa käytävä, muuten emme pärjää.

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

16.12 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Aivan alkuun täytyy antaa edustaja Hoskoselle tunnustusta siitä, että hän on ainoana hallituspuolueiden edustajana, omaan värikkääseen tapansa, puolustanut tänään hyvin voimakkaasti ja jossain määrin seikkaperäisestikin hallituksen linjaa CETA-sopimuksen hyväksymiseksi.

Edustaja Hoskonen on muun muassa puhunut pirujen maalaamisesta seinälle. Hän on sanonut, että jos tämä sopimus nyt hylätään, sillä luotaisiin uusia kaupan esteitä. Meidän perussuomalaisten mielestä asia nyt ei kuitenkaan aivan näin ole, vaan se vain tarkoittaisi, että mentäisiin eteenpäin nykyisellä tavalla.

Myös perussuomalaiset kannattavat vapaata kauppaa, ja erityisesti Suomelle pienenä, vientivetoisena maana se on hyvin tärkeää — tästä olemme edustaja Hoskosen kanssa varmasti aivan samaa mieltä — kunhan sitä vapaata kauppaa käydään reiluin pelisäännöin. Me emme missään tapauksessa halua paluuta presidentti Kekkonen aikaiseen bilateraali-kauppaan, jossa Suomi oli hyvin vahvasti sidottu yhteen ainoaan kauppakumppaniin, ja se oli yksi syy muun muassa 90-luvun laman syvenemiseen.

Mutta kuten me perussuomalaiset ja muukin oppositio on tuonut tässä keskustelun aikana hyvin esille, tämä investointituomioistuin on nimenomaan se asia, joka meitä tässä kovasti epäilyttää. Edustaja Hoskonen on pitänyt siihen siirtymistä hyvinkin pienenä tai mittättömänä asiana, mutta kuten edustaja Meri toi tässä esille, kyllä näitä asioita pitää katsoa pitkällä tähtäimellä eteenpäin, ei vain niin, että eduskunnan täytyy nyt tässä nopeasti edetä. Kyllä meidän täytyy kantaa vastuamme myös tuleville sukupolville. Ei voi olla niin, että muutaman vuoden tai vuosikymmenen päästä kaikki ihmettelevät, että miksi tämä sopimus hyväksyttiin, ja ainut selitys meillä on sitten se, että meillä oli kiireitä eduskunnassa, sote-uudistuksen edeltä piti viedä tämä CETA-sopimus eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat siis vapaan kaupan kannalla mutta eivät tämän investointituomioistuinmenettelyn kannalla.

16.14 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskoselle: En minä juurikaan koskaan ole toivonut, että lukisitte käyttämäni puheenvuorot — kun joskus niitä itsekin lueskelee, niin ei aina mene ihan putkeen. Mutta nyt ei mennyt kyllä edustaja Hoskosella kuuntelu ihan putkeen. Jos oikeasti haluatte kuulla ja erottaa, mitä minä koetin puhua kaivostoiminnasta ja niistä investoinneista, mitä tänne tulee, minä en viitannut millään tavoin Talvivaaraan.

Ajattelin lauantaina matkustaa Pyhäsalmele katsomaan kaivosjuoksua. Olen siellä kaivoksella käynyt useita kertoja silloin, kun olen ollut Metalliliiton toimitsijana ja kaivosalan vastaavana toimitsijana, ja tiedän, että vastuullinen kaivostoiminta, vaikka se olisi ulkomaalaisten rahoittamaa, on kuitenkin meidänkin kansantalouteen tuonut rahaa, ja kun se hyvin hoidetaan, niin se on kestäväällä pohjalla.

Mutta unelma, edustaja Hoskonen, kansallisesta kaivosrahastosta ei ole toteutunut. Tiedän, että puoluetoverin edustaja Pekkarinen on samoilla linjoilla kuin edustaja Myllykoski. Olen tehnyt toimenpidealoitteen, esittänyt lisätalousarvioon ja talousarvioon 50 miljoonan euron suuruista siementä, jotta me voisimme saada rahaa tähän bisnekseen, niin että me voisimme muodostaa kansallisen kaivosyhtiön tähän maahan tai toimijan, joka voisi ottaa haasteen vastaan.

Mutta pitää muistaa: esimerkiksi 50 miljoonaa euroa on erittäin pieni raha, että me perustaisimme tänne kaivoksen. Se on ehkä juuri sellainen raha, jolla voimme tehdä koeporauksia ja katsoa, onko mahdollista perustaa kaivos, ja sen jälkeen pitäisi vielä olla pää-

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

omia — jos se halutaan pitää kansallisessa omistuksessa — satoja miljoonia euroja siihen päälle, jotta kaivos perustetaan. Pitää olla mittasuhteista pieni käsitys, mitä tarkoittaa kaivoksen avaaminen niin, että se on kansallisissa käsissä, ja toivon, että nyt oikeasti pureudutaan pohtimaan sitä. Minä olen teidän kansanne heti huomenna kirjoittamassa nimen sellaiseen paperiin, että tähän maahan perustetaan kansallinen kaivosyhtiö ja lähdetään hakemaan sijoittajia — kotimaisia sijoittajia, jotka sitoutuvat siihen, että voi mennä koko pääoma eikä vielä ole yhtään kaivosta.

16.17 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen käytti argumenttia sanoen, että tuo investointituomioistuin tarvitaan, koska tällaiseen välimiesmenettelyyn Suomen ei kannata mennä, kun nämä välimiesmenettelyt hävitään. Tämä argumentti ei ole edes lähtökohdaltaan pätevä, sillä jotta välimiesmenettelyyn mentäisiin kansainvälisesti, tarvitaan voimassa oleva sopimus, johon sisältyy välimieslauseke. Siksi tätä kansainvälistä välimiesmenettelyä käytetään enimmäkseen kansainvälisten suuryritysten riidoissa. Kun nykyisin valtiota vastaan lähtee tekemään kanteen, niin suuryritys joutuu tekemään sen kanteen kansallisessa tuomioistuimessa, ja tätä kohtaan ei ole varsinaisesti edes tietääkseni esitetty moitteita Suomessa. Suomen oikeusjärjestelmä, Suomen oikeuslaitokset ovat hyvin luotettavia. Se on aivan käsittämätöntä, minkä takia te haluatte antaa ulkomaiselle, ylikansalliselle tuomioistuimelle tuomiovallan yli suomalaisten tuomioistuinten.

Tuo ei ole lainkaan pätevä argumentti myöskään aina piiloutua vapaakauppakäsittelen tai kaupankäynnin hyödyllisyyden taakse. Se on vähän sama kuin Euroopan unionissakin: me voimme tehdä hyviä kauppasopimuksia, ja Euroopassa on hyvä ollakin kauppaliitto, mutta kaikki se byrokratia ja kaikki se itsemääräämisoikeuden menetys, mihin siinä sivussa sitoudutaan, ei ole kansallisen edun mukaista.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 23/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2018 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2018 vp

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 42/2018 vp tarkoitetun yleissopimuksen liitteeseen tehdyt muutokset. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 42/2018 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Yleissopimuksen liitteeseen tehtyjen muutosten ainoa ja lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 25/2018 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 4/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 25/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koiraverosta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2018 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 5/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 39/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 13 §:n sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 27/2018 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 7/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 27/2018 vp sisältyvät 1.—2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle kaasulaitelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 50/2018 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 5/2018 vp

Pöytäkirja PTK 49/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 50/2018 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 16.5.2018 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen